МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО (АРФА, ПИАНО, ЦИГУЛКА, ВИОЛА, ВИОЛОНЧЕЛО, КОНТРАБАС, ФЛЕЙТА, ОБОЙ, КЛАРИНЕТ, ФАГОТ, ВАЛДХОРНА, ТРОМПЕТ, ЦУГТРОМБОН, ТУБА, САКСОФОН, УДАРНИ ИНСТРУМЕНТИ, КЛАСИЧЕСКА КИТАРА, АКОРДЕОН, ГАЙДА, КАВАЛ, ГЪДУЛКА, ТАМБУРА, КЛАСИЧЕСКО ПЕЕНЕ, НАРОДНО ПЕЕНЕ, ПОП И ДЖАЗ ПЕЕНЕ)“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 021501 „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление код 0215 „Музикални и сценични изкуства“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 021501 „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация по професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

ПРОЕКТ

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3 и 5 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по професията.

Раздел II
СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, започват да се прилагат от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години – от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО (АРФА, ПИАНО, ЦИГУЛКА, ВИОЛА, ВИОЛОНЧЕЛО, КОНТРАБАС, ФЛЕЙТА, ОБОЙ, КЛАРИНЕТ, ФАГОТ, ВАЛДХОРНА, ТРОМПЕТ, ЦУГТРОМБОН, ТУБА, САКСОФОН, УДАРНИ ИНСТРУМЕНТИ, КЛАСИЧЕСКА КИТАРА, АКОРДЕОН, ГАЙДА, КАВАЛ, ГЪДУЛКА, ТАМБУРА, КЛАСИЧЕСКО ПЕЕНЕ, НАРОДНО ПЕЕНЕ, ПОП И ДЖАЗ ПЕЕНЕ)“

Професионално направление					
Код: 0215	**Музикални и сценични изкуства**				
Професия					
Код: 021501	**Музикално изкуство** (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)				
Степени на професионална квалификация		**-**	**-**	**III**	**-**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**-**	**4**	**-**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**-**	**4**	**-**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1 За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за ученици - завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години - придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“ изпълняват музикални произведения от разнообразни стилове и жанрове, с различна трудност, в ансамбъл или самостоятелно – на концерти (както в зала, така и на открита сцена), в звукозаписни студиа, на конкурси, фестивали и др. Интерпретират по ноти/наизуст съответните произведения (включително и собствени такива) или отделни партии от тях. Акомпанират и/или импровизират в различни стилове и жанрове. Репетират изпълняваната от тях музика самостоятелно или в камерен състав/ансамбъл/оркестър/хор.

Професионалните им задължения включват умения за работа в екип, поемане на отговорности за планиране, координиране и изпълнение на конкретни задачи.

Изисква се висока степен на мотивация, самодисциплина, музикална култура, естетическо чувство, внимание към детайла и стремеж към непрекъснато усъвършенстване.

Завършилите трета степен на професионална квалификация по професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“ притежават музикални инструменти и/или оборудване за упражняване на професията. Те прилагат дигитални умения, подпомагащи основната им дейност.

Завършилите трета степен на професионална квалификация по професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара,

ПРОЕКТ

акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“ отговарят на изискванията за упражняване на професията „Музикално изкуство“, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.).

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Музикално изкуство“

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)																																								
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14	ЕРУ 15	ЕРУ 16	ЕРУ 17	ЕРУ 18	ЕРУ 19	ЕРУ 20	ЕРУ 21	ЕРУ 22	ЕРУ 23	ЕРУ 24	ЕРУ 25	ЕРУ 26	ЕРУ 27	ЕРУ 28	ЕРУ 29	ЕРУ 30	ЕРУ 31	ЕРУ 32	ЕРУ 33	ЕРУ 34	ЕРУ 35	ЕРУ 36	ЕРУ 37
		Обща ПП		Отраслова ПП	Специфична ПП																																					
III		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Музикални и сценични изкуства“

ЕРУ 3. История на музиката/ танца/ театъра/ изкуството

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“

ЕРУ 4. Основи на музикалната теория и практика

ЕРУ 5. Познание за музикалните инструменти, многогласието и аналитичната музикална теория

ЕРУ 6. Специфични изпълнителски практики за пиано

ЕРУ 7. Специфични изпълнителски практики за класически оркестрови инструменти (арфа, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти)

ЕРУ 8. Специфични изпълнителски практики за акордеон и класическа китара

ЕРУ 9. Специфични изпълнителски практики за народни инструменти (гайда, кавал, гъдулка, тамбура)

ПРОЕКТ

ЕРУ 10. Специфични изпълнителски практики за класическо пеене
ЕРУ 11. Специфични изпълнителски практики за народно пеене
ЕРУ 12. Специфични изпълнителски практики за поп и джаз пеене
ЕРУ 13. Арфа
ЕРУ 14. Пиано
ЕРУ 15. Цигулка
ЕРУ 16. Виола
ЕРУ 17. Виолончело
ЕРУ 18. Контрабас
ЕРУ 19. Флейта
ЕРУ 20. Обой
ЕРУ 21. Кларинет
ЕРУ 22. Саксофон
ЕРУ 23. Фагот
ЕРУ 24. Валдхорна
ЕРУ 25. Тромпет
ЕРУ 26. Цугтромбон
ЕРУ 27. Туба
ЕРУ 28. Ударни инструменти
ЕРУ 29. Класическа китара
ЕРУ 30. Акордеон
ЕРУ 31. Гайда
ЕРУ 32. Кавал
ЕРУ 33. Гъдулка
ЕРУ 34. Тамбура
ЕРУ 35. Класическо пеене
ЕРУ 36. Народно пеене
ЕРУ 37. Поп и джаз пеене

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“

Музикално изкуство	**ЕРУ Обща професионална подготовка**		**ЕРУ Отраслова професионална подготовка**	**ЕРУ Специфична професионална подготовка**			
Арфа	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 13
Пиано	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 14
Цигулка	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 15
Виола	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 16
Виолончело	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 17
Контрабас	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 18

ПРОЕКТ

Флейта	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 19
Обой	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 20
Кларинет	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 21
Фагот	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 22
Валдхорна	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 23
Тромпет	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 24
Цугтромбон	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 25
Туба	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 26
Саксофон	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 27
Ударни инструменти	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 7	ЕРУ 28
Класическа китара	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 8	ЕРУ 29
Акордеон	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 8	ЕРУ 30
Гайда	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 9	ЕРУ 31
Кавал	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 9	ЕРУ 32
Гъдулка	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 9	ЕРУ 33
Тамбура	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 9	ЕРУ 34
Класическо пеене	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 11	ЕРУ 35
Народно пеене	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 10	ЕРУ 36
Поп и джаз пеене	ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 12	ЕРУ 37

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенни норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на

ПРОЕКТ

	различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее теоретични знания за: - хигиенните норми - здравословните и безопасни условия на труд на работното място - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит

ПРОЕКТ

	Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред

ПРОЕКТ

	клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**История на музиката/ танца/ театъра/ изкуството**
Резултат от учене 3.1	Познава световната музикална история
Знания	• Дефинира теоретични понятия, свързани с исторически епохи, стилови направления, тенденции, течения, творчество и живот на композиторите в контекста на световната музикална история • Разпознава развитието на музикалното изкуство в исторически план и да го осъзнава като част от световния исторически процес • Разпознава автори и техните творби
Умения	• Борави с информация за епохите, направленията, тенденциите и стиловете в музикалното изкуство, както и съдържанието, стиловите особености, изразните средства и начините за използването им в музикалните произведения от различните епохи • Анализира определена творба с характерната терминология и изразни средства • Различава музикалните форми и структури, разпознава и прави анализ на творбите на автори, представители на различни епохи, стилове и направления в музикалното изкуство

ПРОЕКТ

Компетентности	• Ориентира се в стилистичните и жанровите промени в хода на историческото развитие на музиката, като описва етапите в историческото развитие на световната музикална култура • Анализира музика в контекста на историческото развитие на музикалното изкуство (епохи, направления, тенденции и стилове) • Описва изразните средства и начините за използването им в музикалните произведения от различните епохи
Резултат от учене 3.2	Познава историята на българския музикален фолклор
Знания	• Дефинира теоретични понятия, свързани с видовете народни песни и танци, обичайно-обредни практики, както и с метроритмичните и мелодични особености на българския музикален фолклор • Разпознава устройството и приложението на основните български народни инструменти, характерните особености на музикално-фолклорните диалекти и стилове • Разпознава емблематични фолклорни изпълнители и творци и познава историческите сборници със събран фолклорен материал като източник на културна и музикална информация
Умения	• Разбира произхода, смисъла и културното значение на народните обреди и песните в исторически и социален контекст • Идентифицира мелодичните и метроритмичните особености на вокални, инструментални и танцови образци от различните фолклорни диалекти • Разграничава тембрите на отделните народни инструменти • Анализира обредния комплекс, функциите на народните песни и тяхното приложение в миналото • Идентифицира стиловите характеристики на емблематични изпълнители и групи, както и регионални различия в изпълнителската традиция
Компетентности	• Работи с основните понятия на фолклористиката и разбира музикалното наследство като част от националната култура • Възпроизвежда метричните и ладовите особености на българския музикален фолклор, орнаментация и ритмична структура на песните • Изпълнява, анализира и записва различните музикално-фолклорни образци с внимание към точност и автентичност • Разбира българската фолклорна култура в нейната цялост • Прилага знанията си по отношение на обреди, ритъм, лад, инструментариум, хора, стил на изпълнение и известни

ПРОЕКТ

	изпълнители
Резултат от учене 3.3	Познава световната история на танцовото изкуство
Знания	• Дефинира различни епохи в развитието на танца • Описва характерни особености на жанровото деление • Познава разликите в националните специфики на танцовото изкуство • Познава развитието на танцовото изкуство до края на 20 век
Умения	• Съпоставя развитието на различните епохи • Разпознава стиловите различия на отделните националности
Компетентности	• Разграничава естетиката на различните епохи • Разграничава стиловите различия на отделните националности
Резултат от учене 3.4	Познава историята на танцовото изкуство в България
Знания	• Познава историята на българското танцово изкуство • Познава творческите търсения на изявени творци на българското танцово изкуство • Описва етапите на развитие на танцовото изкуство в България
Умения	• Прави сравнителен анализ между естетиката в различните периоди от историята • Съпоставя стилистичните особености на жанровете
Компетентности	• Самостоятелно определя творците на дадени произведения • Самостоятелно развива теми за хронологичното развитие на танцовото изкуство
Резултат от учене 3.5	Познава историческото развитие на театъра
Знания	• Описва основните етапи от историческото развитие на театъра • Разпознава жанрове, стилове и форми в театралното изкуство • Познава водещи драматурзи, течения и културни контексти • Обяснява влиянието на обществени и културни фактори върху развитието на театъра
Умения	• Анализира драматургичен текст, като открива теми, мотиви, конфликти и характерни черти на героите • Сравнява различни драматургични произведения по време, стил или проблематика • Интерпретира драматургични решения и послания в контекста на историческото развитие на театъра • Прилага знания за театрални направления при анализа на конкретен текст • Формулира аргументирана позиция за естетическата и социалната стойност на дадено произведение
Компетентности	• Оценява художествената стойност и културното значение на

ПРОЕКТ

	драматургични произведения • Аргументира мнението си с примери от текста и исторически контекст • Свързва развитието на театъра с по-широки културни и обществени процеси • Създава собствен интерпретативен прочит или кратък драматургичен текст, демонстрирайки разбиране за структура и драматургична логика • Сътрудничи в групова работа (анализ, дискусия, сценично представяне), показвайки комуникативна и социална компетентност
Резултат от учене 3.6	Познава етапите и стиловете в история на изкуството
Знания	• Дефинира периодите на развитие в историята на изкуството • Разграничава различните стилове • Дефинира характерните особености на различните периоди • Разбира връзката на историческите периоди и периодите в историята на изкуството
Умения	• Идентифицира различните периоди • Описва характерните особености на периодите • Описва последователността в развитие на изкуството
Компетентности	• Познава развитието на изкуството в исторически план /тенденции, идейно-стилистични особености, водещи школи/
Резултат от учене 3.7	Разпознава автори и творби в историята на изкуството
Знания	• Познава главните представители на различните школи и епохи • Разпознава творбите на отделните автори • Описва влиянието на различните творци върху развитието на изкуството
Умения	• Описва творчеството на изтъкнати представители на различни периоди от историята на изкуството • Сравнява различни творци
Компетентности	• Характеризира творчеството на изтъкнати представители на различни периоди от историята на изкуството
Критерии за оценяване на ЕРУ	**За професия „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“** Част по теория на професията: • Познава и различава творчеството на композитори от различни исторически периоди и национални музикални школи

ПРОЕКТ

	• Познава видовете народни песни и танци, обичайно-обредни практики, метроритмичните и мелодични особености на българския музикален фолклор Част по практика на професията: • Разпознава слухово произведения от творчеството на композитори от различни исторически периоди и национални музикални школи • Възпроизвежда метричните и ладовите особености на българския музикален фолклор **За професия „Танцово изкуство (класически танц, български народни танци, модерен танц)“** Част по теория на професията: • Владее основните исторически знания в областта на танцовото изкуство Част по практика на професията: • Вярно и точно определя границата на различните периоди Може да пресъздаде характера и стила на танца в различните епохи **За професия „Актьорство (драматичен театър, куклен театър, пантомима/невербален театър)“** Част по теория на професията: • Разпознава основните периоди в развитието на театъра (античен, средновековен, ренесансов, класически, модернистичен и съвременен) • Описва характерните особености на всеки исторически етап • Обяснява връзката между театъра и социално-културния контекст на епохата Част по практика на професията: • Прилага знанията за театрални епохи при анализ на сцена или роля • Демонстрира разбиране за стиловите особености на дадена историческа форма • Интерпретира текст или ситуация, съобразно естетиката на конкретната епоха **За професия Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)**

ПРОЕКТ

	Част по теория на професията: • Описва периодите в историята на изкуството и техните представителите Част по практика на професията: • Прилага познанията си в процеса на проектиране и изпълнение на заданието
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията „Музикално изкуство (арфа, пиано, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти, класическа китара, акордеон, гайда, кавал, гъдулка, тамбура, класическо пеене, народно пеене, поп и джаз пеене)“

ЕРУ 4	**Основи на музикалната теория и практика**
Резултат от учене 4.1	Познава теорията на музикалните елементи
Знания	• Дефинира теоретични понятия, свързани с тонове, музикална система, звукоред, основни степени, линейно-нотна система, ключове, нотни трайности и техните особености и други • Разпознава темпа, динамики, щрихи, ритъм, метрум, размери
Умения	• Възпроизвежда тонове, мелодични фрази, хармонични и мелодични интервали, акорди и др. в или извън зададена ладова и/или метроритмична организация
Компетентности	• Борави с понятията лад, гама, квинтов и квартов кръг на тоналностите, интервали, акорди и други • Владее едновременно всички компоненти на нотния текст при възпроизвеждане с инструмент или глас • Транспонира нотен текст
Резултат от учене 4.2	Притежава познания за солфеж
Знания	• Разпознава нотното писмо и правилата за нотопис, категориите музикален слух – мелодико-височинен, метроритмичен, тембров слух и други • Дефинира понятия, свързани с практическата дейност на

ПРОЕКТ

	солфежирането – настройване по зададен тон „ла“ от първа октава, тактуване, „прима виста“ (изпълнение на музикално произведение от нотен текст при първо виждане без предварителна подготовка), корекция на интонирането и други
Умения	• Разграничава основните музикални дейности – възприемане и възпроизвеждане на творчески задачи • Демонстрира интервалов, ладотонален, хармоничен, метроритмичен усет, транспониране и други • Развива обема и трайността на музикалната си памет • Възпроизвежда, анализира и записва правилно тонови височини в определена метроритмична и друга организация, както и цялостни нотни текстове с многогласна структура
Компетентности	• Солфежира на „прима виста“ • Нотира по слух едногласни и многогласни примери в разнообразна метроритмична организация • Изразява устно и писмено знанията и идеите си в структуриран вид • Демонстрира аналитичните си способности, разбира теоретичните аспекти и тяхната връзка с практическите умения • Възпроизвежда многогласни построения, комбинирайки пеене и свирене едновременно или последователно
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира основните компоненти на музикалната теория • Владее нотното писмо и правилата за нотопис Част по практика на професията: • Владее едновременно всички компоненти на нотния текст • Използва култивиран музикален слух
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 5	**Познание за музикалните инструменти, многогласието и аналитичната музикална теория**
Резултат от учене 5.1	Познава музикалните инструменти
Знания	• Дефинира музикалните термини, свързани с употребата, партитурните обозначения и историческото развитие на инструментите в оркестъра

ПРОЕКТ

	• Познава състава, принципите на организация и възможностите на симфоничния оркестър • Описва спецификата на инструментите • Назовава строевете, обемите и нотирането им
Умения	• Разграничава конструктивните, тембровите, техническите и художествените възможности на музикалните инструменти • Анализира произведения, сола, партии от оркестровата литература, свързани със специфична и ярка употреба на изучаваните инструменти
Компетентности	• Разчита и изписва правилно необходимите термини, свързани с музикалната партитура и партиите на транспониращите инструменти • Борави с тембрите и регистрите на всички инструменти и тяхното съчетаване
Резултат от учене 5.2	Притежава познания за хармония
Знания	• Познава терминологията, свързана с акордите, в качеството им на основни структурни единици • Познава видовете акорди според броя на тоновете, техния фонизъм, хармоническото и мелодическото им положение и разположение • Разпознава изложението на акордите и принципите на гласоводенето • Идентифицира хармоничните функции на акордите • Разпознава каденци, секвенции и неакордови тонове, относително и същински алтеровани акорди, модулативни отклонения и модулации
Умения	• Разграничава и анализира различните акорди, каденции, секвенции и други хармонични структури в музикални произведения от различни стилови направления • Прилага правилата за гласоводене при организацията на акорди и цялостни хармонични последования • Използва знания за хармоничните функции на акордите в композиция и съпровод • Анализира примери от музикалната литература • Хармонизира сопранова мелодия или цифрован бас (писмено или практически – на клавир)
Компетентности	• Използва исторически и теоретични знания по хармония по време на музикално изпълнение или композиране • Възпроизвежда музикални произведения с коректна хармонична организация

ПРОЕКТ

	• Представя, оценява и синтезира хармонични решения в контекста на стил и епоха • Разграничава актуалните европейски и световни тенденции в контекста на класическата хармония
Резултат от учене 5.3	Притежава познания за полифония
Знания	• Дефинира основни понятия и термини от полифоничната теория • Назовава различните полифонични стилове, основни похвати и техните специфични характеристики
Умения	• Разграничава различните полифонични стилове и исторически периоди • Осмисля полифоничния строеж и основните полифонични техники
Компетентности	• Анализира многогласна фактура в полифонична организация • Съставя основни полифонични структури
Резултат от учене 5.4	Притежава познания за музикални форми
Знания	• Разпознава компонентите на музикалната форма като комплексно явление – система от изразни средства, формообразуващи принципи, композиционни и структурни белези на формата • Назовава общата класификация на жанровете и техните белези в широк кръг музикални произведения • Дефинира терминологичния апарат във връзка с компонентите на музикалната форма и анализа ѝ • Описва класическите музикални форми, историческото им развитие, конструктивни особености, възможности и приложения
Умения	• Разграничава и свързва компонентите на музикалната форма • Категоризира понятия, свързани с форма, съдържание, жанр, стил, тематизъм, формообразуване, композиционен план • Формулира структурните единици в музиката – видове построения и видове периоди, части на формата и други
Компетентности	• Изразява терминологично правилно знания и идеи за музикалните форми • Анализира музикалното произведение в драматургичната му цялост • Обобщава форма и съдържание на творбите
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Познава спецификите и възможностите на музикалните

ПРОЕКТ

	инструменти • Познава акорди, каденции, секвенции и други хармонични структури в музикални произведения от различни стилови направления • Познава основните полифонични стилове и правила • Познава компонентите на музикалната форма Част по практика на професията: • Борави с тембровите, техническите и художествените възможности на музикалните инструменти • Изготвя хармонични решения въз основа на утвърдени правила и практики в многогласието • Анализира многогласната фактура в полифонична организация • Анализира цялостно музикални произведения
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	**Специфични изпълнителски практики за пиано**
Резултат от учене 6.1	Притежава познания за камерна музика
Знания	• Познава видовете камерни ансамбли и тяхното развитие в исторически план • Познава характерните особености на музикалните стилове в камерната музика • Притежава познания от свързани теоретични дисциплини относно музикалната форма и структура на камерните произведения
Умения	• Постига ритмично единство с участниците в камерната група • Осмисля и оценява динамическия и тембровия баланс между отделните инструменти в камерната група • Притежава широка щрихова и артикулационна култура • Притежава умения за анализ на изпълняваните камерни произведения • Изгражда специфични умения за преодоляване на сценичното вълнение
Компетентности	• Прилага основни ансамблови умения за звукоизвличане, баланс и основни изпълнителски техники за постигане на обща ансамблова звучност

ПРОЕКТ

	• Употребява правилните щрихи и артикулация по време на изпълнение според специфичните особености на музикалните стилове в различните епохи • Проявява инициативност и способност да поставя цели и планира репетиционния процес • Поема отговорност за качеството на съвместното изпълнение • Използва различни източници на информация за нотна и справочна литература
Резултат от учене 6.2	Притежава познания за клавирен съпровод и четене на партитури
Знания	• Познава основните характеристики и тонов обем на струнните, духовите и ударните инструменти • Познава видовете певчески гласове, техния тонов обем и начин на звукоизвличане • Познава видовете многогласни хорови партитури и ключовете, на които се нотира в тях • Познава принципите за редуциране и оптимизиране на нотния текст при четене на „прима виста“ • Познава принципите за транспониране на нотен текст
Умения	• Разграничава качествата и възможностите на оркестровите инструменти, включително строевете на транспониращите инструменти • Разграничава качествата и възможностите на различните певчески гласове • Разграничава специфичното изпълнителско дишане при оркестровите инструменти и певчески гласове • Изпълнява правилно „прима виста“ • Притежава умение да изготвя и изпява словесния текст на вокалното произведение, което изсвирва на пиано • Критически осмисля и оценява начините за транспониране на различни интервали • Самостоятелно разучава нови музикални творби
Компетентности	• Задава правилния тон/интервал/акорд за настройване на различните видове оркестрови инструменти и певчески гласове • Съпровожда на пиано солови вокални или инструментални изпълнения на произведения от различни музикални стилове и епохи • Транспонира нотен текст на следните интервали: увеличена прима, малка и голяма секунда, малка и голяма терца

ПРОЕКТ

	• Изпълнява на пиано всички гласове на хоровата партитура • Изпълнява на пиано гласовете на хоровата партитура, докато пее единия от тях • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини в изпълнителската си практика • Прави мотивирана оценка на качеството на съвместното изпълнение по време на репетиционния процес • Демонстрира интерпретационна и музикално-сценична подготовка
Резултат от учене 6.3	Изпълнява корепетиторска практика
Знания	• Познава особеностите на акомпанимента при инструментално, вокално и танцово изпълнение • Разграничава особеностите и ролята на акомпанимента в различните стилове и жанрове • Притежава теоретични знания за акомпанимент на различни инструменти (включително за различни ключове, регистри и транспониращи инструменти), видове гласове и танци
Умения	• Владее „прима виста“ и техниките на транспониране • Разучава самостоятелно акомпанимента • Постига синхрон, баланс и композиционно единство на интерпретацията между акомпанимента и останалите изпълнители (инструменталисти, вокалисти и танцьори)
Компетентности	• Акомпанира стилово издържано и артистично в сценични изяви с инструменталисти, певци или танцьори • Демонстрира адаптивност при акомпаниране на различни инструменти, певчески гласове, инструментални, вокални и танцови формации • Изразява своята индивидуална интерпретация, като се съобразява с техническите и артистични изисквания на колективния характер на изпълнението • Изгражда цялостно и художествено конкретното произведение, като изпълнява акомпанимента в съответствие с неговата функция, характер и стил • Интерпретира с разбиране за историческия контекст и отчита идиоматиката на жанра и епохата при сценичното изпълнение
Резултат от учене 6.4	Изпълнява хорово пеене
Знания	• Познава основните механизми на звукообразуване и гласообразуване

ПРОЕКТ

	• Познава спецификите на многогласното хорово музициране • Познава певческото дишане • Познава верижното дишане • Познава принципите на колективно дишане • Познава диригентските схеми • Познава стиловите характеристики на произведения от различни епохи • Познава основните вокални термини, щрихи и техники • Разбира съдържанието и смисъла на текстовете в хорови произведения на чужди езици (латински, италиански, немски, френски, руски и други) • Познава терминологията в нотния художествен материал
Умения	• Прилага знанията си за устройството и функционирането на гласовия апарат при хорово изпълнение • Използва правилни вокално-технически навици за хигиена и опазване на гласа • Изпълнява поставените от диригента задачи във връзка с художествения материал с необходимата техника и емоционална изразителност • Притежава умения да работи в сътрудничество с други певци, оркестранти, корепетитори и диригент • Демонстрира способност да подпомага убедителното представяне на произведенията в концертна и конкурсна среда
Компетентности	• Владее вокална техника и художествено мислене в груповите хорови изпълнения • Съобразява се със стиловите особености на бароков, класически, романтичен и съвременен вокален репертоар • Изпълнява задачите, поставени от диригента при интерпретация на произведения • Анализира и разучава самостоятелно хоровите творби • Притежава устойчива музикална памет • Поддържа гласова хигиена и вокално здраве
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на камерна музика с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Акомпанира на различни солисти и състави с разбиране на

ПРОЕКТ

	историческия контекст и отчитане идиоматиката на жанра и епохата при сценичното изпълнение • Частично или цялостно представя хорово произведение, самостоятелно или в ансамбъл, в зависимост от броя на хоровите партии
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Специфични изпълнителски практики за класически оркестрови инструменти (арфа, цигулка, виола, виолончело, контрабас, флейта, обой, кларинет, фагот, валдхорна, тромпет, цугтромбон, туба, саксофон, ударни инструменти)**
Резултат от учене 7.1	Изпълнява камерна музика
Знания	• Познава видовете камерни ансамбли и тяхното развитие в исторически план • Познава характерните особености на музикалните стилове в камерната музика • Притежава знания от свързани теоретични дисциплини относно музикалната форма и структура на камерните произведения
Умения	• Притежава умения за правилно интониране в контекста на камерната група • Постига ритмично единство с участниците в камерната група • Осмисля и оценява динамическия и тембровия баланс между отделните инструменти в камерната група • Притежава широка щрихова и артикулационна култура • Притежава умения за анализ на изпълняваните камерни произведения • Изгражда специфични умения за преодоляване на сценичното вълнение
Компетентности	• Прилага основни ансамблови умения за звукоизвличане, баланс и основни изпълнителски техники за постигане на обща ансамблова звучност • Употребява правилните щрихи и артикулация по време на изпълнение според специфичните особености на музикалните стилове в различните епохи

ПРОЕКТ

	• Проявява инициативност и способност да поставя цели и планира репетиционния процес • Поема отговорност за качеството на съвместното изпълнение • Използва различни източници на информация за нотна и справочна литература
Резултат от учене 7.2	Владее задължително пиано
Знания	• Познава основите на пианистичната техника и педализация • Дефинира понятия, свързани със структурата и формата на музикалните произведения • Познава развитието и употребата на пианото в различните исторически периоди и стилове • Осъзнава основните елементи на музикалната теория – нотни ключове, ритмика, динамика, щрихи, интервали, ладове, тоналности, акорди, украшения и други • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна експлоатация • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика
Умения	• Формира трайни навици за системна и задълбочена самоподготовка по облигатно пиано • Изгражда навици за правилна постановка и звукоизвличане • Разучава секционно произведенията от инструктивния репертоар • Изгражда връзка между музикална памет и клавирни навици • Разграничава функционално основните възможности на лява и дясна ръка – акомпанимент и мелодичен носител
Компетентности	• Култивира познания за инструктивен и художествен репертоар • Владее основните клавирно-изпълнителски навици: фразировка, динамика, педализация, апликатура, фактура и други • Изпълнява клавирни творби на „прима виста“ и наизуст • Интерпретира на сцена клавирни произведения стилово вярно
Резултат от учене 7.3	Овладява трудни места за изпълнение в оркестрови произведения
Знания	• Познава различни примери на оркестров репертоар за своя

ПРОЕКТ

	инструмент, които съдържат трудни и/или солови моменти за изпълнение от същия инструмент
Умения	• Практически осмисля и овладява трудните места за изпълнение на своя инструмент в оркестрови произведения от различни стилове и автори
Компетентности	• Има изградени трудово-професионални навици и изпълнителски качества за работа като оркестрант
Резултат от учене 7.4	Владее оркестрово свирене
Знания	• Познава световни образци в областта на симфоничната оркестрова музика • Познава основните характеристики на диригентския жест • Познава функциите на отделните оркестрови групи
Умения	• Владее специфична музикална лексика, чрез която се извършва комуникацията в оркестъра • Владее „прима виста“ • Притежава интонационна и ритмична гъвкавост при свирене в група
Компетентности	• Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента по време на свирене в оркестър • Познава йерархията и взаимодействието между отделните позиции в оркестъра • Има нагласа за отговорно поведение и устойчиви навици за самоподготовка • Използва съвременни източници и методи за разучаване на нови произведения чрез съвременните информационни технологии
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на камерна музика с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Представя клавирни произведения с ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Качествено възпроизвежда трудните места за изпълнение на своя инструмент в оркестрови произведения от различни автори и стилове • Спазва интонационна чистота и ритмична точност в

ПРОЕКТ

	оркестрова група • Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента • Демонстрира отговорно поведение относно самоподготовка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Специфични изпълнителски практики за акордеон и класическа китара**
Резултат от учене 8.1	Изпълнява камерна музика
Знания	• Познава видовете камерни ансамбли и тяхното развитие в исторически план • Познава характерните особености на музикалните стилове в камерната музика • Притежава знания от свързани теоретични дисциплини относно музикалната форма и структура на камерните произведения
Умения	• Постига ритмично единство с участниците в камерната група • Осмисля и оценява динамическия и тембровия баланс между отделните инструменти в камерната група • Притежава широка щрихова и артикулационна култура • Притежава умения за анализ на изпълняваните камерни произведения • Изгражда специфични умения за преодоляване на сценичното вълнение
Компетентности	• Прилага основни ансамблови умения за звукоизвличане, баланс и основни изпълнителски техники за постигане на обща ансамблова звучност • Употребява правилните щрихи и артикулация по време на изпълнение според специфичните особености на музикалните стилове в различните епохи • Проявява инициативност и способност да поставя цели и планира репетиционния процес • Поема отговорност за качеството на съвместното изпълнение • Използва различни източници на информация за нотна и справочна литература

ПРОЕКТ

Резултат от учене 8.2	Владее задължително пиано
Знания	• Познава основите на пианистичната техника и педализация • Дефинира понятия, свързани със структурата и формата на музикалните произведения • Познава развитието и употребата на пианото в различните исторически периоди и стилове • Осъзнава основните елементи на музикалната теория – нотни ключове, ритмика, динамика, щрихи, интервали, ладове, тоналности, акорди, украшения и други • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна експлоатация • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика
Умения	• Формира трайни навици за системна и задълбочена самоподготовка по облигатно пиано • Изгражда навици за правилна постановка и звукоизвличане • Разучава секционно произведенията от инструктивния репертоар • Изгражда връзка между музикална памет и клавирни навици • Разграничава функционално основните възможности на лява и дясна ръка – акомпанимент и мелодичен носител
Компетентности	• Култивира познания за инструктивен и художествен репертоар • Владее основните клавирно-изпълнителски навици: фразировка, динамика, педализация, апликатура, фактура и други • Изпълнява клавирни творби на „прима виста“ и наизуст • Интерпретира на сцена клавирни произведения стилово вярно
Резултат от учене 8.3	Изпълнява корепетиторска практика
Знания	• Познава особеностите на акомпанимента при инструментално, вокално и танцово изпълнение • Разграничава особеностите и ролята на акомпанимента в различните стилове и жанрове • Притежава теоретични знания за акомпанимент на различни инструменти (включително за различни ключове, регистри и транспониращи инструменти), видове гласове и танци

ПРОЕКТ

Умения	• Владее „прима виста“ и техниките на транспониране • Разучава самостоятелно акомпанимента • Постига синхрон, баланс и композиционно единство на интерпретацията между акомпанимента и останалите изпълнители (инструменталисти, вокалисти и танцьори)
Компетентности	• Акомпанира стилово издържано и артистично в сценични изяви с инструменталисти, певци или танцьори • Демонстрира адаптивност при акомпаниране на различни инструменти, певчески гласове, инструментални, вокални и танцови формации • Изразява своята индивидуална интерпретация, като се съобразява с техническите и артистични изисквания на колективния характер на изпълнението • Изгражда цялостно и художествено конкретното произведение, като изпълнява акомпанимента в съответствие с неговата функция, характер и стил • Интерпретира с разбиране за историческия контекст и отчита идиоматиката на жанра и епохата при сценичното изпълнение
Резултат от учене 8.4	Изпълнява ансамблово свирене
Знания	• Познава функциите на основните групи в ансамбъла • Познава техническите възможности на инструмента • Разпознава видовете техники и щрихи, използвани в различните музикалноисторически епохи • Познава терминологията и обозначенията в нотния текст • Дефинира и разграничава ансамблов репертоар от различните музикални стилове и епохи
Умения	• Притежава умения за правилно интониране в контекста на ансамбловото музициране • Притежава умения да разучава самостоятелно конкретна партия в ансамблови музикални произведения • Притежава умения за постигане на ритмическо единство с останалите членове в групата и ансамбъла • Осмисля динамическия и тембровия баланс между отделните групи в ансамбъла • Притежава широка щрихова и артикулационна култура • Притежава умения да води ансамбъл при изпълнение без диригент
Компетентности	• Прилага основни умения за звукоизвличане, баланс и основни изпълнителски техники за разграничаване и/или унифициране на тембрите в ансамбъла

ПРОЕКТ

	• Употребява правилните щрихи и артикулация по време на изпълнение според специфичните особености на музикалните стилове в различните епохи • Спазва йерархията и взаимодействието между отделните групи в ансамбъла • Следва указанията на диригента/водача на ансамбъла • Работи в екип и проявява толерантност към останалите от групата • Притежава устойчиви навици за самоподготовка
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на камерна музика с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Представя клавирни произведения с ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Акомпанира на различни солисти и състави с разбиране на историческия контекст и отчитане идиоматиката на жанра и епохата при сценичното изпълнение • Частично или цялостно представя музикално произведение, самостоятелно или в ансамбъл, в зависимост от броя на партиите • Демонстрира отговорно поведение относно самоподготовка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Специфични изпълнителски практики за народни инструменти (гайда, кавал, гъдулка, тамбура)**
Резултат от учене 9.1	Изпълнява камерна музика
Знания	• Познава видовете камерни ансамбли и тяхното развитие в исторически план • Познава характерните особености на музикалните стилове в камерната музика • Притежава знания от свързани теоретични дисциплини относно музикалната форма и структура на камерните

ПРОЕКТ

	произведения
Умения	• Притежава умения за правилно интониране в контекста на камерната група • Постига ритмично единство с участниците в камерната група • Осмисля и оценява динамическия и тембровия баланс между отделните инструменти в камерната група • Притежава широка щрихова и артикулационна култура • Притежава умения за анализ на изпълняваните камерни произведения • Изгражда специфични умения за преодоляване на сценичното вълнение
Компетентности	• Прилага основни ансамблови умения за звукоизвличане, баланс и основни изпълнителски техники за постигане на обща ансамблова звучност • Употребява правилните щрихи и артикулация по време на изпълнение според специфичните особености на музикалните стилове в различните епохи • Проявява инициативност и способност да поставя цели и планира репетиционния процес • Поема отговорност за качеството на съвместното изпълнение • Използва различни източници на информация за нотна и справочна литература
Резултат от учене 9.2	Владее задължително пиано
Знания	• Познава основите на пианистичната техника и педализация • Дефинира понятия, свързани със структурата и формата на музикалните произведения • Познава развитието и употребата на пианото в различните исторически периоди и стилове • Осъзнава основните елементи на музикалната теория – нотни ключове, ритмика, динамика, щрихи, интервали, ладове, тоналности, акорди, украшения и други • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна експлоатация • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика
Умения	• Формира трайни навици за системна и задълбочена

ПРОЕКТ

	самоподготовка по облигатно пиано • Изгражда навици за правилна постановка и звукоизвличане • Разучава секционно произведенията от инструктивния репертоар • Изгражда връзка между музикална памет и клавирни навици • Разграничава функционално основните възможности на лява и дясна ръка – акомпанимент и мелодичен носител
Компетентности	• Култивира познания за инструктивен и художествен репертоар • Владее основните клавирно-изпълнителски навици: фразировка, динамика, педализация, апликатура, фактура и други • Изпълнява клавирни творби на „прима виста“ и наизуст • Интерпретира на сцена клавирни произведения стилово вярно
Резултат от учене 9.3	Познава особеностите на музикално-фолклорните диалекти
Знания	• Познава географското местоположение на музикално-фолклорната област • Описва бита и поминъка на населението от областта • Познава обичайно-обредната традиция на населението от музикално-фолклорната област • Разпознава жанровете и видове народни песни в областта и тяхното място в живота на местното население • Познава характерните орнаменти, метроритмични и мелодични особености, характерни за музикалния фолклор на областта • Познава и изброява българските народни танци, характерни за музикално-фолклорната област • Изброява и описва българските народни музикални инструменти, използвани в музикалната практика от населението на областта
Умения	• Използва най-важните сборници със събран фолклорен материал • Анализира метроритмичните, мелодични и структурни особености на българската народна песен и инструментална мелодия • Анализира ладово-хармоничните особености на двугласните образци в музикално-фолклорните диалекти • Разграничава емблематични фолклорни изпълнители, групи и състави от музикално-фолклорната област
Компетентности	• Анализира и разбира спецификата на музикалния стил на

ПРОЕКТ

	областта • Прилага правилно общата терминология и основните понятия във фолклористиката • Анализира връзките и различията между народно-песенните диалекти, както и взаимното проникване на традиционна музикална култура между съседни и по-отдалечени области
Резултат от учене 9.4	Владее оркестрово свирене
Знания	• Познава световни образци в областта на народната оркестрова музика • Познава основните характеристики на диригентския жест • Познава функциите на отделните оркестрови групи
Умения	• Владее специфична музикална лексика, чрез която се извършва комуникацията в оркестъра • Владее „прима виста“ • Притежава интонационна и ритмична гъвкавост при свирене в група
Компетентности	• Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента по време на свирене в оркестър • Познава йерархията и взаимодействието между отделните позиции в оркестъра • Има нагласа за отговорно поведение и устойчиви навици за самоподготовка • Използва съвременни източници и методи за разучаване на нови произведения чрез съвременните информационни технологии
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на камерна музика с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Представя клавирни произведения с ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Познава видовете народни песни и танци, обичайно-обредни практики, както и метроритмичните и мелодични особености на българския музикален фолклор • Възпроизвежда правилно метричните и ладовите особености на българския музикален фолклор

ПРОЕКТ

	• Спазва интонационна чистота и ритмична точност в оркестрова група • Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента • Демонстрира отговорно поведение относно самоподготовка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Специфични изпълнителски практики за класическо пеене**
Резултат от учене 10.1	Запознат е с вокалните ансамбли
Знания	• Познава основните певчески навици, свързани с дишането и опората на гласа • Познава основните компоненти на вокалния ансамбъл • Познава техниките за постигане на добре звучащ вокален ансамбъл • Различава стиловите направления и жанрове във вокалния репертоар
Умения	• Прилага точното интониране и опората на звука • Развива хармоничния си слух • Прилага похватите за постигане на ансамблова звучност, правилна артикулация и обща музикална фраза • Подбира подходящото звукоизвличане
Компетентности	• Демонстрира оптимална ефективност при работа в екип • Участва в интерпретацията на многогласна вокална музика • Демонстрира артистично сценично присъствие • Поддържа добра гласова хигиена
Резултат от учене 10.2	Владее задължително пиано
Знания	• Познава основите на пианистичната техника и педализация • Дефинира понятия, свързани със структурата и формата на музикалните произведения • Познава развитието и употребата на пианото в различните исторически периоди и стилове • Познава основните елементи на музикалната теория – нотни ключове, ритмика, динамика, щрихи, интервали, ладове, тоналности, акорди, украшения и други • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна

ПРОЕКТ

	експлоатация • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика
Умения	• Формира трайни навици за системна и задълбочена самоподготовка по облигатно пиано • Изгражда навици за правилна постановка и звукоизвличане • Разучава секционно произведенията от инструктивния репертоар • Изгражда връзка между музикална памет и клавирни навици • Разграничава функционално основните възможности на лява и дясна ръка – акомпанимент и мелодичен носител
Компетентности	• Култивира познания за инструктивен и художествен репертоар • Владее основните клавирно-изпълнителски навици: фразировка, динамика, педализация, апликатура, фактура и други • Изпълнява клавирни творби на „прима виста“ и наизуст • Интерпретира на сцена клавирни произведения стилово вярно
Резултат от учене 10.3	Владее сценична реч и актьорско майсторство
Знания	• Познава звуковите закони и правила в съвременния български литературен език • Познава основните актьорски навици и похвати • Познава принципите на визуализиране на мизансцен върху музикална тема
Умения	• Притежава добра артикулация и добре поставен глас • Притежава правилна сценична стойка и походка, лицеизраз и поведение на тялото • Обиграва сценичното пространство, декор и реквизит
Компетентности	• Работи самостоятелно върху текст чрез анализ, запаметяване и художествено представяне на дадено произведение • Визуализира и нанася мизансцен върху сценичното пространство • Съчетава успешно вокалната интерпретация с адекватно одухотворено актьорско присъствие
Резултат от учене 10.4	Владее хорово пеене
Знания	• Познава основните механизми на звукообразуване и гласообразуване

ПРОЕКТ

	• Познава спецификите на многогласното хорово музициране • Познава певческото дишане • Познава верижното дишане • Познава принципите на колективно дишане • Познава диригентските схеми • Познава стиловите характеристики на произведения от различни епохи • Познава основните вокални термини, щрихи и техники • Разбира съдържанието и смисъла на текстовете в хорови произведения на чужди езици (латински, италиански, немски, френски, руски и други) • Познава терминологията в нотния художествен материал
Умения	• Прилага знанията си за устройството и функционирането на гласовия апарат при хорово изпълнение • Използва правилни вокално-технически навици за хигиена и опазване на гласа • Изпълнява поставените от диригента задачи във връзка с художествения материал с необходимата техника и емоционална изразителност • Притежава умения да работи в сътрудничество с други певци, оркестранти, корепетитори и диригент • Демонстрира способност да подпомага убедителното представяне на произведенията в концертна и конкурсна среда
Компетентности	• Владее вокална техника и художествено мислене в груповите хорови изпълнения • Съобразява се със стиловите особености на бароков, класически, романтичен и съвременен вокален репертоар • Изпълнява задачите, поставени от диригента при интерпретация на произведения • Анализира и разучава самостоятелно хоровите творби • Притежава устойчива музикална памет • Поддържа гласова хигиена и вокално здраве
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на вокални ансамбли с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Представя клавирни произведения с ритмическа и

ПРОЕКТ

	интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Отлично познава звуковите закони и правила в съвременния български литературен език • Умело обиграва сценичното пространство, декор и реквизит • Успешно съчетава вокалната интерпретация с адекватно одухотворено актьорско присъствие • Частично или цялостно представя хорово произведение, самостоятелно или в ансамбъл, в зависимост от броя на хоровите партии • Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента • Демонстрира отговорно поведение относно самоподготовка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Специфични изпълнителски практики за народно пеене**
Резултат от учене 11.1	Запознат е с вокалните ансамбли
Знания	• Познава основните певчески навици, свързани с дишането и опората на гласа • Познава основните компоненти на вокалния ансамбъл • Познава техниките за постигане на добре звучащ вокален ансамбъл • Различава стиловите направления и жанрове във вокалния репертоар
Умения	• Прилага точното интониране и опората на звука • Развива хармоничния си слух • Прилага похватите за постигане на ансамблова звучност, правилна артикулация и обща музикална фраза • Подбира подходящото звукоизвличане
Компетентности	• Демонстрира оптимална ефективност при работа в екип • Участва в интерпретацията на многогласна вокална музика • Демонстрира артистично сценично присъствие • Поддържа добра гласова хигиена
Резултат от учене 11.2	Владее задължително пиано
Знания	• Познава основите на пианистичната техника и педализация

ПРОЕКТ

	• Дефинира понятия, свързани със структурата и формата на музикалните произведения • Познава развитието и употребата на пианото в различните исторически периоди и стилове • Осъзнава основните елементи на музикалната теория – нотни ключове, ритмика, динамика, щрихи, интервали, ладове, тоналности, акорди, украшения и други • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна експлоатация • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика
Умения	• Формира трайни навици за системна и задълбочена самоподготовка по облигатно пиано • Изгражда навици за правилна постановка и звукоизвличане • Разучава секционно произведенията от инструктивния репертоар • Изгражда връзка между музикална памет и клавирни навици • Разграничава функционално основните възможности на лява и дясна ръка – акомпанимент и мелодичен носител
Компетентности	• Култивира познания за инструктивен и художествен репертоар • Владее основните клавирно-изпълнителски навици: фразировка, динамика, педализация, апликатура, фактура и други • Изпълнява клавирни творби на „прима виста“ и наизуст • Интерпретира на сцена клавирни произведения стилово вярно
Резултат от учене 11.3	Познава особеностите на музикално-фолклорните диалекти
Знания	• Познава географското местоположение на музикално-фолклорната област • Описва бита и поминъка на населението от областта • Познава обичайно-обредната традиция на населението от музикално-фолклорната област • Разпознава жанровете и видове народни песни в областта и тяхното място в живота на местното население • Познава характерните орнаменти, метроритмични и мелодични особености, характерни за музикалния фолклор на областта

ПРОЕКТ

	• Познава и изброява българските народни танци, характерни за музикално-фолклорната област • Изброява и описва българските народни музикални инструменти, използвани в музикалната практика от населението на областта
Умения	• Използва най-важните сборници със събран фолклорен материал • Анализира метроритмичните, мелодични и структурни особености на българската народна песен и инструментална мелодия • Анализира ладово-хармоничните особености на двугласните образци в музикално-фолклорните диалекти • Разграничава емблематични фолклорни изпълнители, групи и състави от музикално-фолклорната област
Компетентности	• Анализира и разбира спецификата на музикалния стил на областта • Прилага правилно общата терминология и основните понятия във фолклористиката • Анализира връзките и различията между народно-песенните диалекти, както и взаимното проникване на традиционна музикална култура между съседни и по-отдалечени области
Резултат от учене 11.4	Владее хорово пеене
Знания	• Познава основните механизми на звукообразуване и гласообразуване • Познава спецификите на многогласното хорово музициране • Познава певческото дишане • Познава верижното дишане • Познава принципите на колективно дишане • Познава диригентските схеми • Познава стиловите характеристики на произведения от различни епохи • Познава основните вокални термини, щрихи и техники • Разбира съдържанието и смисъла на текстовете в хорови произведения на чужди езици (латински, италиански, немски, френски, руски и други) • Познава терминологията в нотния художествен материал
Умения	• Прилага знанията си за устройството и функционирането на гласовия апарат при хорово изпълнение • Използва правилни вокално-технически навици за хигиена и опазване на гласа

ПРОЕКТ

	• Изпълнява поставените от диригента задачи във връзка с художествения материал с необходимата техника и емоционална изразителност • Притежава умения да работи в сътрудничество с други певци, оркестранти, корепетитори и диригент • Демонстрира способност да подпомага убедителното представяне на произведенията в концертна и конкурсна среда
Компетентности	• Владее вокална техника и художествено мислене в груповите хорови изпълнения • Съобразява се със стиловите особености на бароков, класически, романтичен и съвременен вокален репертоар • Изпълнява задачите, поставени от диригента при интерпретация на произведения • Анализира и разучава самостоятелно хоровите творби • Притежава устойчива музикална памет • Поддържа гласова хигиена и вокално здраве
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на вокални ансамбли с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Представя клавирни произведения с ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Познава видовете народни песни и танци, обичайно-обредни практики, както и метроритмичните и мелодични особености на българския музикален фолклор • Възпроизвежда правилно метричните и ладовите особености на българския музикален фолклор • Частично или цялостно представя хорово произведение, самостоятелно или в ансамбъл, в зависимост от броя на хоровите партии • Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента • Демонстрира отговорно поведение относно самоподготовка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията:

ПРОЕКТ

	• Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	**Специфични изпълнителски практики за поп и джаз пеене**
Резултат от учене 12.1	Запознат е с вокалните ансамбли
Знания	• Познава основните певчески навици, свързани с дишането и опората на гласа • Познава основните компоненти на вокалния ансамбъл • Познава техниките за постигане на добре звучащ вокален ансамбъл • Различава стиловите направления и жанрове във вокалния репертоар
Умения	• Прилага точното интониране и опората на звука • Развива хармоничния си слух • Прилага похватите за постигане на ансамблова звучност, правилна артикулация и обща музикална фраза • Подбира подходящото звукоизвличане
Компетентности	• Демонстрира оптимална ефективност при работа в екип • Участва в интерпретацията на многогласна вокална музика • Демонстрира артистично сценично присъствие • Поддържа добра гласова хигиена
Резултат от учене 12.2	Владее задължително пиано
Знания	• Познава основите на пианистичната техника и педализация • Дефинира понятия, свързани със структурата и формата на музикалните произведения • Познава развитието и употребата на пианото в различните исторически периоди и стилове • Осъзнава основните елементи на музикалната теория – нотни ключове, ритмика, динамика, щрихи, интервали, ладове, тоналности, акорди, украшения и други • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна експлоатация • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика
Умения	• Формира трайни навици за системна и задълбочена самоподготовка по облигатно пиано • Изгражда навици за правилна постановка и звукоизвличане

ПРОЕКТ

	• Разучава секционно произведенията от инструктивния репертоар • Изгражда връзка между музикална памет и клавирни навици • Разграничава функционално основните възможности на лява и дясна ръка – акомпанимент и мелодичен носител
Компетентности	• Култивира познания за инструктивен и художествен репертоар • Владее основните клавирно-изпълнителски навици: фразировка, динамика, педализация, апликатура, фактура и други • Изпълнява клавирни творби на „прима виста“ и наизуст • Интерпретира на сцена клавирни произведения стилово вярно
Резултат от учене 12.3	Владее сценична реч и актьорско майсторство
Знания	• Познава звуковите закони и правила в съвременния български литературен език • Познава основните актьорски навици и похвати • Познава принципите на визуализиране на мизансцен върху музикална тема
Умения	• Притежава добра артикулация и добре поставен глас • Притежава правилна сценична стойка и походка, лицеизраз и поведение на тялото • Обиграва сценичното пространство, декор и реквизит
Компетентности	• Работи самостоятелно върху текст чрез анализ, запаметяване и художествено представяне на дадено произведение • Визуализира и нанася мизансцен върху сценичното пространство • Съчетава успешно вокалната интерпретация с адекватно одухотворено актьорско присъствие
Резултат от учене 12.4	Изпълнява хорово пеене
Знания	• Познава основните механизми на звукообразуване и гласообразуване • Познава спецификите на многогласното хорово музициране • Познава певческото дишане • Познава верижното дишане • Познава принципите на колективно дишане • Познава диригентските схеми • Познава стиловите характеристики на произведения от различни епохи

ПРОЕКТ

	• Познава основните вокални термини, щрихи и техники • Разбира съдържанието и смисъла на текстовете в хорови произведения на чужди езици (латински, италиански, немски, френски, руски и други) • Познава терминологията в нотния художествен материал
Умения	• Прилага знанията си за устройството и функционирането на гласовия апарат при хорово изпълнение • Използва правилни вокално-технически навици за хигиена и опазване на гласа • Изпълнява поставените от диригента задачи във връзка с художествения материал с необходимата техника и емоционална изразителност • Притежава умения да работи в сътрудничество с други певци, оркестранти, корепетитори и диригент • Демонстрира способност да подпомага убедителното представяне на произведенията в концертна и конкурсна среда
Компетентности	• Владее вокална техника и художествено мислене в груповите хорови изпълнения • Съобразява се със стиловите особености на бароков, класически, романтичен и съвременен вокален репертоар • Изпълнява задачите, поставени от диригента при интерпретация на произведения • Анализира и разучава самостоятелно хоровите творби • Притежава устойчива музикална памет • Поддържа гласова хигиена и вокално здраве
Резултат от учене 12.5	Запознат е с историята на поп музиката и джаза и особености на изпълнението с микрофонна и студийна техника
Знания	• Познава корените и историческото развитие на поп музиката и джаза • Познава водещи вокални изпълнители, композитори и педагози, както и техните произведения • Описва различните видове микрофони и специфични особености при тяхното използване
Умения	• Различава процесите и етапите в развитието на жанровете блус, джаз, поп музика и рок музика • Култивира умения за правилно звукоизвличане, дишане, дикция и артикулация при работа с микрофон • Изгражда слухови умения за самоконтрол при пеене с микрофон
Компетентности	• Използва в интерпретацията си теоретични познания

ПРОЕКТ

	относно основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива вокалното изкуство (поп, джаз, блус, мюзикъл и други) • Използва правилна постановка по време на пеене • Прилага специфични вокално-изразни средства при пеене с микрофон
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпълняваните произведения Част по практика на професията: • Участва в изпълнението на вокални ансамбли с оптимална степен на ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Представя клавирни произведения с ритмическа и интонационна точност, техническа стабилност и стилова издържаност • Отлично познава звуковите закони и правила в съвременния български литературен език • Умело обиграва сценичното пространство, декор и реквизит • Успешно съчетава вокалната интерпретация с адекватно одухотворено актьорско присъствие • Частично или цялостно представя хорово произведение, самостоятелно или в ансамбъл, в зависимост от броя на хоровите партии • Следи диригентския жест и изпълнява указанията на диригента • Правилно интерпретира основните музикални стилове в поп музиката и джаза • Качествено прилага специфични вокално-изразни средства при пеене с микрофон • Демонстрира отговорно поведение относно самоподготовка
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	**Арфа**
Резултат от учене 13.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на арфата
Знания	• Познава историята и еволюцията на инструмента • Разпознава различните видове арфи (педална, безпедална и

ПРОЕКТ

	други) • Познава устройството и техническата характеристика на инструмента • Притежава знания за настройване на инструмента и координиране на движенията на ръцете и краката • Познава различните видове технически похвати и арфови ефекти • Познава изразността на музикалните стилове и особеностите при правилното им интерпретиране
Умения	• Притежава правилна инструментална постановка • Притежава технически умения за изпълнение на произведения за арфа с различна трудност • Владее изпълнителски навици, свързани със спецификата на звукоизвличането, артикулация и туширане на отзвучаването на струните • Притежава комбинативни умения за използване на изразните средства (щрихи, динамика, темпо и други)
Компетентности	• Изпълнява разнообразни произведения за арфа • Сменя струни, щифтове, пружини на педали • Изпълнява концертен репертоар, обхващащ характерните белези на бароков, класически, романтичен, съвременен и други стилове • Майсторски владее сценично музициране и поведение • Самостоятелно анализира и интерпретира музикални произведения за арфа • Прилага набор от задълбочени познания относно правилата за поддръжка, съхранение и транспорт на музикалния инструмент
Резултат от учене 13.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, mIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, включително чрез импортиране/експортиране на файлове и

ПРОЕКТ

	други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 13.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	**Пиано**
Резултат от учене 14.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на пианото
Знания	• Познава историята на пианото и развитието му като музикален инструмент • Разпознава конструктивните и механични особености на съвременното пиано, както и принципите на правилна експлоатация, настройка, поддръжка и съхранение на инструмента • Осъзнава значението на правилната постановка и звукоизвличане за здравословната и дългосрочна работа с инструмента • Идентифицира и разграничава основните музикални

ПРОЕКТ

	стилове, епохи и жанрове, в които се развива клавирната музика • Познава водещи композитори и техните произведения • Осмисля връзките между физическото движение и музикалния резултат (ергономия, баланс, разпределение на усилието и други) • Познава основните характеристики на клавирната партитура – фразировка, динамика, педализация, апликатура и фактура
Умения	• Прилага знанията си за постигане на музикално-естетически резултати и развиване на техническа стабилност • Разпознава и прилага особеностите на нотния текст – темпо, ритъм, агогика, динамика, апликатура, фразировка, педализация • Използва правилна клавирна постановка • Анализира съдържанието на произведенията и изгражда собствена интерпретация • Справя се самостоятелно с разучаването на нов репертоар и осъществява осъзнат процес на учене, самоподготовка и надграждане на умения • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини – теория на музикалните елементи, история на музиката, хармония, полифония и други в изпълнителската си практика • Използва различни подходи при работа върху технически трудности – етюди, технически упражнения, бавен преглед, секционно разучаване • Осъществява музикално изразяване чрез балансирана динамика, ясно изградена форма и интерпретационно осмисляне
Компетентности	• Интерпретира произведения от различни стилове и епохи, съобразно техните художествени особености • Представя на сцена клавирни произведения с увереност, стабилна техника и интерпретационна зрялост • Демонстрира разбиране за връзката между техническите и художествените елементи на клавирното изпълнение • Възпроизвежда нотен текст на „прима виста“ точно и музикално убедително • Изразява индивидуалната си музикална идея чрез стилово издържано и артистично изпълнение • Разграничава и осмисля професионални направления и възможности за развитие в областта на клавирното изкуство

ПРОЕКТ

	• Адаптира се към съвременните тенденции в музикалното образование и използване на нови технологии
Резултат от учене 14.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 14.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание

ПРОЕКТ

	по практика
ЕРУ 15	**Цигулка**
Резултат от учене 15.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на цигулката
Знания	• Разпознава нотен текст, изписан на виолинов „СОЛ“ ключ • Дефинира правилната постановка на лява ръка от първа до дванадесета позиция, включително полупозиция и майсторски свързва позициите чрез преходи • Притежава задълбочени познания относно характерните особености на музикалните стилове в произведенията за цигулка • Познава основния инструктивен и художествен цигулков репертоар
Умения	• Настройва цигулката • Възпроизвежда отлично звукоизвличане чрез познаване на цигулковата лъкова техника • Различава структурата и формата на цигулковото произведение, което изпълнява, интерпретира стила, епохата и съответстващите музикално-изразни средства • Разширява уменията си за свирене на „прима виста“ на нотен текст, изписан на виолинов „СОЛ“ ключ • Схваща и самостоятелно разучава цялостни произведения за цигулка или части от тях • Осъществява трансфер на своите теоретични знания и практически умения по цигулка в критично музикално мислене по време на самоподготовка
Компетентности	• Показва правилна постановка, звукоизвличане и основни изпълнителски техники на цигулка • Демонстрира теоретични познания върху основните методики и школи за обучение по цигулка, използвани в практиката • Използва артикулация и щрихи, специфични за стила и епохата на съответното цигулково произведение, което изпълнява • Разрешава изпълнителски проблеми чрез употреба на инструктивен материал за подобряване качеството на художественото изпълнение • Изгражда драматургична цялост по време на изпълнение пред публика чрез теоретични знания за структурата и формата на цигулковото произведение • Прилага гореизброените компетентности синхронно с други

ПРОЕКТ

	изпълнители по време на оркестрови или ансамблови изпълнения • Притежава умения за ползване на различни източници на информация и справочна литература • Работи ефективно в разнородни екипи, владее механизми за конструктивно социално участие и ги прилага в различни дейности и инициативи
Резултат от учене 15.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 15.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния

ПРОЕКТ

	процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 16	**Виола**
Резултат от учене 16.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на виолата
Знания	• Разпознава нотен текст, изписан на алтов „ДО“ и на виолинов „СОЛ“ ключ • Дефинира правилната постановка на лява ръка от първа до десета позиция, включително полупозиция и майсторски свързва позициите чрез преходи • Притежава задълбочени познания относно характерните особености на музикалните стилове в произведенията за виола • Познава основния инструктивен и художествен виолов репертоар
Умения	• Настройва виолата • Възпроизвежда отлично звукоизвличане чрез познаване на виоловата лъкова техника • Различава структурата и формата на виоловото произведение, което изпълнява, интерпретира стила, епохата и съответстващите музикално-изразни средства • Разширява уменията си за свирене на „прима виста“ на нотен текст, изписан на алтов „ДО“ и виолинов „СОЛ“ ключ • Схваща и самостоятелно разучава цялостни произведения за виола или части от тях • Осъществява трансфер на своите теоретични знания и практически умения по виола в критично музикално мислене по време на самоподготовка
Компетентности	• Показва правилна постановка, звукоизвличане и основни изпълнителски техники на виола • Демонстрира теоретични познания върху основните методики и школи за обучение по виола, използвани в практиката • Използва артикулация и щрихи, специфични за стила и епохата на съответното виолово произведение, което изпълнява • Разрешава изпълнителски проблеми чрез употреба на

ПРОЕКТ

	инструктивен материал за подобряване качеството на художественото изпълнение • Изгражда драматургична цялост по време на изпълнение пред публика чрез теоретични знания за структурата и формата на виоловото произведение • Прилага гореизброените компетентности синхронно с други изпълнители по време на оркестрови или ансамблови изпълнения • Притежава умения за ползване на различни източници на информация и справочна литература • Работи ефективно в разнородни екипи, владее механизми за конструктивно социално участие и ги прилага в различни дейности и инициативи
Резултат от учене 16.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 16.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална

ПРОЕКТ

	терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 17	**Виолончело**
Резултат от учене 17.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на виолончелото
Знания	• Разпознава нотен текст, изписан на басов „ФА“, теноров „ДО“ и виолинов „СОЛ“ ключ • Дефинира правилната постановка на лява ръка от първа до шестнадесета позиция, включително полупозиция и майсторски свързва позициите чрез преходи • Подбира правилно тясно и широко разположение на пръстите на ръката за всяка позиция, включително палцова позиция • Притежава задълбочени познания относно характерните особености на музикалните стилове в произведенията за виолончело • Познава основния инструктивен и художествен виолончелов репертоар
Умения	• Настройва виолончелото • Възпроизвежда отлично звукоизвличане чрез познаване на виолончеловата лъкова техника • Различава структурата и формата на виолончеловото произведение, което изпълнява, интерпретира стила, епохата и съответстващите музикално-изразни средства • Разширява уменията си за свирене на „прима виста“ на нотен текст, изписан на басов „ФА“, теноров „ДО“ и виолинов „СОЛ“ ключ • Схваща и самостоятелно разучава цялостни произведения за виолончело или части от тях • Осъществява трансфер на своите теоретични знания и практически умения по виолончело в критично музикално

ПРОЕКТ

	мислене по време на самоподготовка
Компетентности	• Показва правилна постановка, звукоизвличане и основни изпълнителски техники на виолончело • Демонстрира теоретични познания върху основните методики и школи за обучение по виолончело, използвани в практиката • Използва артикулация и щрихи, специфични за стила и епохата на съответното виолончелово произведение, което изпълнява • Разрешава изпълнителски проблеми чрез употреба на инструктивен материал за подобряване качеството на художественото изпълнение • Изгражда драматургична цялост по време на изпълнение пред публика чрез теоретични знания за структурата и формата на виолончеловото произведение • Прилага гореизброените компетентности синхронно с други изпълнители по време на оркестрови или ансамблови изпълнения • Притежава умения за ползване на различни източници на информация и справочна литература • Работи ефективно в разнородни екипи, владее механизми за конструктивно социално участие и ги прилага в различни дейности и инициативи
Резултат от учене 17.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 17.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на

ПРОЕКТ

	чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 18	**Контрабас**
Резултат от учене 18.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на контрабаса
Знания	• Разпознава нотен текст, изписан на басов „ФА“ ключ с транспониране • Дефинира правилната постановка на лява ръка от първа до седма позиция, включително полупозиция и майсторски свързва позициите чрез преходи • Подбира правилно тясно и широко разположение на пръстите на ръката за всяка позиция, включително палцова позиция • Притежава задълбочени познания относно характерните особености на музикалните стилове в произведенията за контрабас • Познава основния инструктивен и художествен контрабасов репертоар
Умения	• Настройва контрабаса • Възпроизвежда отлично звукоизвличане чрез познаване на контрабасовата лъкова техника

ПРОЕКТ

	• Различава структурата и формата на контрабасовото произведение, което изпълнява, интерпретира стила, епохата и съответстващите музикално-изразни средства • Разширява уменията си за свирене на „прима виста“ на нотен текст, изписан на басов „ФА“ ключ с транспониране • Схваща и самостоятелно разучава цялостни произведения за контрабас или части от тях • Осъществява трансфер на своите теоретични знания и практически умения по контрабас в критично музикално мислене по време на самоподготовка
Компетентности	• Показва правилна постановка, звукоизвличане и основни изпълнителски техники на контрабас • Демонстрира теоретични познания върху основните методики и школи за обучение по контрабас, използвани в практиката • Използва артикулация и щрихи, специфични за стила и епохата на съответното контрабасово произведение, което изпълнява • Разрешава изпълнителски проблеми чрез употреба на инструктивен материал за подобряване качеството на художественото изпълнение • Изгражда драматургична цялост по време на изпълнение пред публика чрез теоретични знания за структурата и формата на контрабасовото произведение • Прилага гореизброените компетентности синхронно с други изпълнители по време на оркестрови или ансамблови изпълнения • Притежава умения за ползване на различни източници на информация и справочна литература • Работи ефективно в разнородни екипи, владее механизми за конструктивно социално участие и ги прилага в различни дейности и инициативи
Резултат от учене 18.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други),

ПРОЕКТ

	импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 18.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 19	**Флейта**
Резултат от учене 19.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на флейтата
Знания	• Дефинира музикалнотеоретични понятия, свързани с произхода на инструмента • Разпознава техническите му характеристики и специфика на звукоизвличането • Притежава познания за правилна постановка, апликатура, регистри, щрихи и различни музикално-изпълнителски техники

ПРОЕКТ

	• Разграничава различните видове флейти • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива флейтата • Познава утвърдени методики и школи за обучение
Умения	• Прилага характерно и специфично изпълнителско дишане, артикулационни техники, особеностите на нотния текст и други • Контролира настройването на флейтата преди и по време на изпълнение • Владее инструмента в различните му регистри и технически особености • Прилага знанията си за постигане на музикално-естетически резултати и развиване на техническа стабилност • Разучава самостоятелно нов репертоар и осъществява осъзнат процес на учене • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини в изпълнителската си практика
Компетентности	• Концертира в различни стилови направления • Използва разнообразни изпълнителски похвати • Преодолява самостоятелно музикално-технически и интерпретационни проблеми • Интонира правилно в дървената духова оркестрова група • Изпълнява художествен материал с акомпанимент
Резултат от учене 19.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 19.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на

ПРОЕКТ

	чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 20	**Обой**
Резултат от учене 20.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на обоя
Знания	• Дефинира музикалнотеоретични понятия, свързани с произход на инструмента, устройство и технически характеристики • Притежава задълбочени познания за звукоизвличане, постановка, апликатура, регистри, щрихи и различни музикално-изпълнителски техники • Разпознава разновидности на стройки за обой • Различава видовете обои • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива обоя • Познава утвърдени методики и школи за обучение
Умения	• Прилага характерно и специфично изпълнителско дишане, техники за настройване на инструмента и други • Контролира настройването на обоя преди и по време на изпълнение • Демонстрира интерпретационна и музикално-сценична

ПРОЕКТ

	подготовка • Изпълнява правилно „прима виста“ и самостоятелно разучава нови музикални творби • Различава качествата и възможностите на обоя според различните му разновидности • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини в изпълнителската си практика
Компетентности	• Концертира в различни стилови направления • Използва разнообразни изпълнителски похвати • Преодолява самостоятелно музикално-технически и интерпретационни проблеми • Интонира правилно в дървената духова оркестрова група • Изпълнява художествен материал с акомпанимент • Поддържа и изработва аксесоари за обой (например стройки и други), съобразно спецификата на съответния инструмент
Резултат от учене 20.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 20.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал

ПРОЕКТ

	• Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 21	**Кларинет**
Резултат от учене 20.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на кларинета
Знания	• Дефинира музикалнотеоретични понятия, свързани с произхода на инструмента • Разпознава техническите му характеристики и специфика на звукоизвличането • Притежава познания за правилна постановка, апликатура, регистри, щрихи и различни музикално-изпълнителски техники • Разграничава различните видове кларинети и видове транспониране • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива кларинета • Познава утвърдени методики и школи за обучение
Умения	• Разграничава и прилага характерно и специфично изпълнителско дишане, техники за настройване на инструмента и други • Различава качествата и възможностите на кларинетите в различни строеве • Демонстрира интерпретационна и музикално-сценична подготовка • Изпълнява правилно „прима виста“ • Самостоятелно разучава нови музикални творби • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини в изпълнителската си практика
Компетентности	• Звукоизвлича чрез изучените способи

ПРОЕКТ

	• Контролира настройването на кларинета преди и по време на изпълнение • Транспонира в различните строеве на кларинета • Изпълнява художествен материал с акомпанимент • Интонира правилно в дървената духова оркестрова група • Ревизира частите на инструмента, съблюдава за техническата им изправност и употреба
Резултат от учене 21.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 21.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния

ПРОЕКТ

	процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 22	**Саксофон**
Резултат от учене 22.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на саксофона
Знания	• Дефинира музикалнотеоретични понятия, свързани с произхода на инструмента • Разпознава техническите характеристики и специфика на звукоизвличане при различните разновидности на саксофона • Разграничава различните видове саксофони и видове транспониране • Притежава познания за правилна постановка, апликатура, регистри, щрихи и различни музикално-изпълнителски техники • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива саксофона • Разпознава музикално-изпълнителски методики и школи за обучение
Умения	• Различава качествата и възможностите на саксофоните в различни строеве • Разграничава и прилага характерно и специфично изпълнителско дишане, техники за настройване на инструмента и други • Демонстрира интерпретационна и музикално-сценична подготовка • Изпълнява правилно „прима виста“ • Самостоятелно разучава нови музикални творби • Владее изразните средства и тембровите възможности на саксофона • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини в изпълнителската си практика
Компетентности	• Звукоизвлича чрез изучените способи в професионалната подготовка • Владее гъвкаво позициониране на устните върху мундщука • Демонстрира различни постановъчни техники (напр. амбушур), контрол на дишането, артикулация и други

ПРОЕКТ

	• Изпълнява художествен материал с акомпанимент • Транспонира в различни строеве • Интонира правилно в духовата оркестрова група • Изпълнява художествен материал с акомпанимент • Ревизира частите на инструмента, съблюдава за техническата им изправност и употреба
Резултат от учене 22.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 22.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането

ПРОЕКТ

Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 23	**Фагот**
Резултат от учене 23.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на фагота
Знания	• Дефинира музикалнотеоретични понятия, свързани с произход на инструмента, устройство и технически характеристики • Притежава задълбочени познания за звукоизвличане, постановка, апликатура, регистри, щрихи и различни музикално-изпълнителски техники • Разпознава разновидности на стройки за фагот • Различава видовете фаготи • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива обоя • Познава утвърдени методики и школи за обучение
Умения	• Разпознава и овладява основния и спомагателните грифове • Прилага характерно и специфично изпълнителско дишане, техники за настройване на инструмента и др. • Различава специфичните музикално-изпълнителски изисквания за звукоизвличане • Демонстрира различни видове динамики, щрихи, артикулации, украшения и др. • Затвърждава и усъвършенства контрола върху интонирането и музикалната памет • Контролира настройването на фагота преди и по време на изпълнение • Изпълнява правилно „прима виста“ • Различава качествата и възможностите на фагота според различните му разновидности • Прилага знания от свързани теоретични дисциплини в изпълнителската си практика
Компетентности	• Изпълнява динамика „пиано“ в целия регистър на фагота, • Демонстрира интерпретационна и музикално-сценична подготовка • Самостоятелно разучава нови музикални творби • Изпълнява художествен материал с акомпанимент • Интонира правилно в дървената духова оркестрова група

ПРОЕКТ

	• Ревизира частите на инструмента и съблюдава за техническата им изправност и употреба
Резултат от учене 23.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 23.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание

ПРОЕКТ

	по практика
ЕРУ 24	**Валдхорна**
Резултат от учене 24.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на валдхорната
Знания	• Дефинира теоретични познания свързани с правилна постановка и звукоизвличане • Познава основни изпълнителски техники и видове транспониране • Разпознава основни методики и школи за обучение, използвани в практиката • Разграничава частите на инструмента, както и видовете смазочни масла за тяхната техническа изправност и употреба
Умения	• Прилага познанията си за формата на музикалното произведение, епохата и стила • Разграничава и използва различните видове изпълнителско дишане • Изпълнява музикални творби с корепетитор • Прилага умения за свирене на „прима виста“ и самостоятелно разучаване на музикални произведения • Развива музикално-сценични и интерпретационни умения • Прилага умения за настройване на инструмента
Компетентности	• Контролира интонацията, звукоизвличането, динамиката и щрихите при свирене във всички регистри на валдхорната • Демонстрира техническо и интерпретационно майсторство с артистична изразителност при сценично представяне • Интерпретира музикални творби или части от тях, съобразявайки се със стила, епохата и изразните особености на валдхорната • Прилага правилна дихателна техника, амбушур и работа с вентилите/пистоните при изпълнение на музикалните произведения • Музицира солово или във формация (ансамбъл или оркестър), постигайки звуков баланс, ритмична прецизност и интонационна точност • Разглобява, почиства и сглобява отделните части на валдхорната, спазвайки изискванията за поддръжка • Използва, съхранява и транспортира инструмента при спазване на правилата за безопасност
Резултат от учене 24.2	Прилага дигитални технологии в музиката

ПРОЕКТ

Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 24.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 25	**Тромпет**
Резултат от учене 25.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на тромпета

ПРОЕКТ

Знания	• Назовава частите на тромпета • Познава видовете тромпети • Дефинира теоретични знания относно преодоляването на интерпретационни проблеми • Разпознава правилната постановка и звукоизвличане на различните видове тромпети • Познава историческото развитие на тромпета в различните периоди и стилове • Назовава музикално-изразни средства, стилове и жанрове, свързани с тромпета • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент
Умения	• Развива технически умения за свирене на тромпет, овладявайки правилна дихателна техника, амбушур, артикулация и апликатура • Използва различни артикулационни похвати в зависимост от стила и характера на произведението • Използва правилна постановка на тялото и мундщука за постигане на стабилен и прецизен тон • Изгражда навици за самостоятелна работа с инструктивен материал • Изпълнява правилно „прима виста“
Компетентности	• Контролира интонацията, звукоизвличането и динамичния диапазон при свирене в различни регистри • Демонстрира техническо и интерпретационно майсторство с артистична изразност при сценично представяне • Прилага правилна дихателна техника, амбушур и артикулация при изпълнение на музикални произведения • Музицира солово или във формация (ансамбъл или оркестър), постигайки звуков баланс и интонационна точност • Осъществява самостоятелен анализ и оценка на собственото си изпълнение, като прилага педагогически насоки за усъвършенстване • Разглобява, почиства и сглобява отделните части на тромпета • Използва, съхранява и транспортира инструмента при спазване на правилата за безопасност
Резултат от учене 25.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с

ПРОЕКТ

	инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 25.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 26	**Цугтромбон**
Резултат от учене 26.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на цугтромбона
Знания	• Назовава частите на цугтромбона и тяхното предназначение

ПРОЕКТ

	• Познава видовете тромбони и техните особености • Дефинира теоретични знания, свързани с преодоляване на технически проблеми при изработване на художествен материал • Познава позициите на цуга и осъзнава ролята им за прецизното интониране на инструмента • Разпознава правилната постановка и звукоизвличане при свирене на различните видове тромбони • Познава историческото развитие на тромбона • Назовава музикално-изразни средства, стилове и жанрове, в които тромбонът има характерна роля • Посочва правилата за съхранение, почистване, смазване и транспорт на инструмента
Умения	• Развива технически умения за свирене на цугтромбон, овладявайки правилна дихателна техника, амбушур и позиционна система • Контролира движението на цуга за постигане на прецизна интонация и плавна смяна на позициите • Използва различни артикулационни похвати в зависимост от стила и характера на произведението • Прилага правилна постановка на тялото, дихателен контрол и работа с устния апарат за стабилен и прецизен тон • Изгражда навици за самостоятелна работа върху инструктивен материал с цел усъвършенстване на звуковата култура • Развива гъвкавост, устойчивост и равномерност на звука в различните регистри • Изпълнява правилно „прима виста“
Компетентности	• Прилага правилна дихателна техника, амбушур и движение на цуга при изпълнение на музикалните произведения • Контролира звукоизвличането, интонацията, динамиката и щрихите при свирене във всички регистри на инструмента • Демонстрира техническо и интерпретационно майсторство с артистична изразност при сценично представяне • Изпълнява музикални творби или части от тях, съобразявайки се със стила, епохата и изразните особености на тромбона • Музицира солово или във формация (ансамбъл или оркестър), постига звуков баланс, ритмична прецизност и интонационна точност • Разглобява, почиства и сглобява отделните части на

ПРОЕКТ

	тромбона, спазвайки изискванията за поддръжка • Използва, съхранява и транспортира инструмента при спазване на правилата за безопасност
Резултат от учене 26.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 26.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията:

ПРОЕКТ

	• Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 27	**Туба**
Резултат от учене 27.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на тубата
Знания	• Назовава частите на тубата и тяхното предназначение • Познава видовете туби, техните акустични и конструктивни особености • Дефинира теоретични знания, свързани с преодоляване на технически проблеми при изработване на художествен материал на тубата • Разпознава правилната постановка и звукоизвличане при различните видове туби • Познава историческото развитие на тубата и нейната роля в различни музикални епохи и стилове • Назовава музикално-изразни средства, стилове и жанрове, в които тубата има характерна роля • Посочва правилата за съхранение, почистване, смазване и транспорт на инструмента
Умения	• Овладява правилна дихателна техника, амбушур и апликатура при свирене с вентили/пистони • Контролира движението на вентилите/пистоните за постигане на прецизна интонация и плавност при свирене • Използва различни артикулационни похвати в зависимост от стила и характера на произведението • Прилага правилна постановка на тялото, дихателен контрол и координация между устния апарат и пръстите за постигане на качествен тон • Изгражда навици за самостоятелна работа върху инструктивен материал • Изпълнява правилно „прима виста“ • Развива гъвкавост, устойчивост и равномерност на звука във всички регистри на инструмента
Компетентности	• Контролира интонацията, звукоизвличането, динамиката и щрихите при свирене във всички регистри на тубата • Демонстрира техническо и интерпретационно майсторство с артистична изразителност при сценично представяне • Интерпретира музикални творби или части от тях, съобразявайки се със стила, епохата и изразните особености на тубата • Прилага правилна дихателна техника, амбушур и работа с

ПРОЕКТ

	вентилите/пистоните при изпълнение на музикалните произведения • Музицира солово или във формация (ансамбъл или оркестър), постигайки звуков баланс, ритмична прецизност и интонационна точност • Разглобява, почиства и сглобява отделните части на тубата, спазвайки изискванията за поддръжка • Използва, съхранява и транспортира инструмента при спазване на правилата за безопасност
Резултат от учене 27.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 27.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно,

ПРОЕКТ

	технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 28	**Ударни инструменти**
Резултат от учене 28.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на ударните инструменти
Знания	• Разпознава различните видове групи ударни инструменти (мембранофони, пластинкови, идиофони и др.) • Познава съставните части на ударните инструменти, тяхното взаимодействие, начини на поддържане и транспортиране • Дефинира теоретични знания касаещи преодоляването на технически проблеми, възникващи в процеса на изработване на художествен материал • Разпознава правилната постановка и звукоизвличане на различните ударни инструменти, тяхната специфика и характерно групиране • Познава историческото развитие на инструментите в различните периоди и стилове • Назовава музикално-изразни средства, стилове и жанрове, свързани с ударните инструменти • Разпознава основни методики и школи за обучение • Познава интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент малък барабан, както и следните аспекти, свързани с него: - Различните средства и способи за звукоизвличане (с палки, четки или с ръце) - Спецификите на нотния текст на перкусионен ключ и изразните възможности на малкия барабан - Основните техники на инструмента и тяхното практическо овладяване • Познава интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент ксилофон, както и следните аспекти: - Средствата за звукоизвличане (свирене с две палки) - Различните типове палки (по твърдост, материал, покритие) и техния ефект върху тембъра, динамиката и щрихите

ПРОЕКТ

	- Видовете ксилофони и техните особености - Спецификите на нотния текст и изразните възможности на видовете ксилофон • Познава интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент маримба, както и следните аспекти: - Различните средства и способи за звукоизвличане (с палки) - Устройството на маримбата – пластини, резонатори, стойка и други - Различните особености на акордовата техника при свиренето на инструмента • Познава интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент вибрафон, както и следните аспекти, свързани с него: - Различните средства и способи за звукоизвличане (с палки) - Устройството на инструмента (пластини, резонаторни тръби, вибрато-механизъм, електромотор, демпфер с педал) - Приложението на вибрафона в различните музикални стилове – джаз, рок, поп, филмова и класическа музика • Познава интерпретационните и техническите възможности на тимпаните, както и следните аспекти, свързани с него: - Устройството на тимпаните – корпус (казан), мембрана, педал, винтове (обтегачи) - Различните видове тимпани по големина и тонов обем - Спецификите на нотния текст и изразните възможности на тимпаните • Познава интерпретационните и техническите възможности на комплекта барабани, както и следните аспекти, свързани с тях: - Комплектът барабани (бас барабан, малък барабан, том-томове, чинели, педали, стойки, палки) - Приложението на комплекта в различните музикални стилове (джаз, рок, поп и др.) - Класификацията на комплекта барабани (мембранофони с неопределена височина на тона) и прилежащите особености по отношение на нотния текст
Умения	• Демонстрира интерпретационна и музикално-сценична подготовка, свързана със свирене по памет, на „прима виста“

ПРОЕКТ

	и индивидуално разучаване на музикални творби • Борави професионално с различните ударни инструменти според тяхната специфика • Разучава и интерпретира разнообразен репертоар за ударни инструменти • Формира ритмичен усет и го проявява в интерпретацията на творбите за ударни инструменти • Прилага интерпретационните и технически възможности на ударния инструмент малък барабан, както и следните умения, свързани с него: - Използва различните способи и средства за звукоизвличане - Борави с различните видове палки/четки за малък барабан - Усъвършенства метроритмическия си усет, чрез свирене с метроном • Прилага интерпретационните и технически възможности на ударния инструмент ксилофон, както и следните умения, свързани с него: - Борави с различните видове палки за ксилофон - Прилага специфичните регистрови, интонационни, динамически и артикулационни възможности на видовете ксилофони - Изпълнява точно ритмични и мелодични фигури, като проявява стабилност на темпото и метроритмична прецизност • Прилага интерпретационните и технически възможности на ударния инструмент маримба, както и следните умения, свързани с него: - Борави с различните видове палки за маримба - Развива интонационна точност и слухов контрол при изпълнение на диатонични и хроматични пасажи - Владее различни изпълнителски техники – акорди, арпежи, бързи пасажи и други • Прилага интерпретационните и технически възможности на ударния инструмент вибрафон, както и следните умения, свързани с него: - Контролира баланса между ръце и крака по време на изпълнението

ПРОЕКТ

	- Борави с различни изпълнителски техники – диатонични и хроматични пасажи, акорди, арпежи, и други - Прилага характерните и специфични техники на педализация за вибрафон • Прилага интерпретационните и технически възможности на тимпаните, както и следните умения, свързани с него: - Борави с различни видове палки за тимпани (по твърдост, материал и покритие) - Владее настройването на тимпаните чрез педализация и фин контрол на мембранното напрежение - Контролира дължината и затихването/прекъсването (туширане) на тона, като използва техники на приглушаване с пръсти, длан или палка, за постигане на прецизен звуков резултат • Прилага интерпретационните и технически възможности на комплект барабани, както и следните умения, свързани с него: - Демонстрира независимост и координация между крайниците, като осъществява прецизна синхронизация между ръце и крака - Изпълнява сложни комплекси от ритмични фигури и стилови модели в различни музикални жанрове (джаз, рок, поп и др.) - Използва педализацията на бас барабана и хай-хата с прецизен контрол върху времето, силата и артикулацията
Компетентности	• Звукоизвлича чрез изучените способи • Владее различни постановъчни техники • Изпълнява художествен материал с акомпанимент • Изпълнява разнообразни произведения (или части от тях) за ударни инструменти като участник във формация (камерен ансамбъл или оркестър) или като солист • Интерпретира художествено музикална творба или част от нея • Усъвършенства ритмичния си усет чрез свирене с метроном • Поддържа инструментите в изправност, като прилага знания за тяхното устройство, настройка и акустични особености • Демонстрира професионално овладяване на различните ударни инструменти чрез правилна постановка, звукоизвличане и техника на изпълнение

ПРОЕКТ

	• Прилага интерпретационни и технически похвати, съобразени с характера на музикалното произведение и стила • Проявява устойчив ритмичен усет, метроритмична прецизност и координация между крайниците • Изпълнява произведения по памет и на „прима виста“, като проявява концентрация, слухов контрол и сценично присъствие • Борави с подходящи средства за звукоизвличане (палки, четки, ръце, педализация, туширане) според инструмента и изискванията на нотния текст • Изпълнява разнообразен репертоар, включващ различни стилове и жанрове – класика, съвременна, джаз и популярна музика • Проявява сценична култура, самоконтрол и отговорност при участие в концертни и конкурсни изяви • Прилага знанията си в камерно и оркестрово музициране, адаптирайки се към звуковия баланс и диригентските насоки • Демонстрира самостоятелност при подготовка на репертоар и при решаване на технически или интерпретационни проблеми • Демонстрира професионално овладяване на интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент малък барабан, прилагайки придобитите компетентности, свързани с него: - Прилага правилна постановка и звукоизвличане чрез различни видове палки, четки и ръце - Контролира динамиката, акцента и артикулацията чрез използване на основни техники - Интерпретира нотен текст в перкусионен ключ с прецизна ритмична реализация - Демонстрира техническа точност и стабилност на темпото при изпълнение на упражнения и художествен материал • Демонстрира професионално овладяване на интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент ксилофон, прилагайки придобитите компетентности, свързани с него: - Борави с различни видове палки, като избира подходящи според желаното темброво и динамично звучене

ПРОЕКТ

	- Прилага регистрови, интонационни, динамични и артикулационни възможности на инструмента - Изпълнява точно мелодични и ритмични фигури с ясно артикулирани щрихи - Демонстрира стилова и динамична гъвкавост при интерпретация на различни произведения • Демонстрира професионално овладяване на интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент маримба, прилагайки придобитите компетентности, свързани с него: - Борави с различни видове палки и прилага техники за свирене с две, три и четири палки - Изпълнява акорди, арпежи и бързи пасажи с интонационна точност и плавен звуков преход между регистрите - Контролира трайността на звука и фразировката чрез различни изпълнителски похвати - Демонстрира художествен усет при интерпретация на полифонични и хармонични текстури • Демонстрира професионално овладяване на интерпретационните и техническите възможности на ударния инструмент вибрафон, прилагайки придобитите компетентности, свързани с него: - Контролира взаимодействието между ръце и крака при изпълнение, като използва педала за фразировка и звукова продължителност - Борави с различни видове палки и техники (акорди, арпежи, тремоло, легато, стакато) - Използва вибрато-механизма и демпфера като средство за динамична и темброва изразност - Интерпретира произведения в различни стилове (класически, джаз, поп и др.), демонстрирайки стилова адаптивност • Демонстрира професионално овладяване на интерпретационните и техническите възможности на тимпаните, прилагайки придобитите компетентности, свързани с тях: - Настройва тимпаните с помощта на педализация, като контролира интонацията и напрежението на мембраната

ПРОЕКТ

	- Борави с различни видове палки, съобразени с динамичните и темброви изисквания на произведението - Прилага техники за туширане и контрол върху продължителността на тона - Реализира стабилен метроритмичен и интонационен контрол в оркестров и ансамблов контекст • Демонстрира професионално овладяване на интерпретационните и техническите възможности на комплекта барабани, прилагайки придобитите компетентности, свързани с тях: - Демонстрира независимост и координация между крайниците при едновременна игра на различни елементи от комплекта - Изпълнява ритмични модели и стилистични фигури в различни жанрове (джаз, рок, поп и др.) - Контролира педализацията на бас барабана и хай-хата с прецизност и ритмична стабилност - Проявява креативност при създаване на собствени ритмични комбинации и импровизации
Резултат от учене 28.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 28.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики

ПРОЕКТ

Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 29	**Класическа китара**
Резултат от учене 29.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на класическата китара
Знания	• Познава устройството и правилата за съхранение на инструмента • Познава начините на звукоизвличане и техническите възможности на инструмента • Познава видовете техники, използвани в различните музикално-исторически епохи • Познава различните щрих • Познава терминологията и обозначенията в нотния текст • Дефинира и разграничава китарен репертоар от различните музикално-стилистични епохи
Умения	• Контролира звукоизвличането си • Развива технически умения за изпълнение на материал с различна трудност • Разучава самостоятелно и изпълнява наизуст музикални произведения за класическа китара • Ориентира се в стилистичните и жанровите особености в контекста на историческото развитие на китарния репертоар
Компетентности	• Интерпретира художествени музикални творби за класическа китара

ПРОЕКТ

	• Изпълнява концертен репертоар, обхващащ характерните белези на бароков, класически, романтичен, съвременен и други стилове • Владее изразните средства в музикалните произведения за класическа китара от различните епохи • Прилага специфичния музикално-аналитичен апарат в процеса на изпълнителската си практика
Резултат от учене 29.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 29.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния

ПРОЕКТ

	процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 30	**Акордеон**
Резултат от учене 30.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на акордеона
Знания	• Познава историята и еволюцията на акордеон • Познава акустичните и конструктивните особености на съвременните акордеони с клавиши и копчета • Разпознава видовете хроматични системи („Це“ – европейска, „Бе“ - руска и др.) и съответната апликатура. • Притежава знания за поддръжка и настройка на акордеона • Познава водещи композитори и техните произведения • Разграничава особеностите на различните стилове и жанрове в акордеонната литература
Умения	• Владее правилна постановка при свирене на акордеон • Използва логична и икономична апликатура съобразно музикално-художествените задачи, логиката на фразирането, характера на артикулацията и фактурата на музикалното произведение • Владее и използва меховата техника като специфичен способ за артикулация и звукоизвличане при акордеона Използва движенията на меха съобразно музикалната фраза, характер и динамичен план на творбата • Използва правилно тембровите възможности на регистрите при драматургичното изграждане на музикалните произведения • Осъществява координация между двете ръце в синхрон с движението на меха при изпълнение на музикални произведения • Разучава самостоятелно солов и ансамблов репертоар • Планира и разпределя ритмично времето за подготовка • Изпълнява правилно „прима виста“, прилагайки музикалнотеоретични знания
Компетентности	• Изпълнява наизуст оригинални произведения за акордеон, както и транскрипции с разбиране за тяхната форма, стил и характер • Критично осмисля и реално оценява собствената си интерпретация

ПРОЕКТ

	• Поддържа сценичен репертоар с разнообразна жанрова стилистика • Допълва интерпретацията на музикалните произведения с подходящо сценично присъствие, съобразно техния стил и характер • Използва актуални източници на информация за проследяване на съвременните тенденции в акордеонния репертоар
Резултат от учене 30.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 30.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано

ПРОЕКТ

	• Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 31	**Гайда**
Резултат от учене 31.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на гайдата
Знания	• Познава видовете гайди и техните части • Назовава акустичните елементи на гайдата • Познава механиката на гайдата • Предоставя актуална информация за майстори на гайди • Познава и изпълнява разнообразни произведения (или части от тях) за гайда
Умения	• Настройва гайдата • Разучава и интерпретира разнообразен репертоар за гайда • Контролира качеството на точното си интониране и като участник във формацията (камерен ансамбъл или оркестър) или солист и се съобразява с останалите изпълнители • Развива техническите умения за свирене на музикален материал с различна трудност • Изгражда и художествено интерпретира музикална творба или част от нея • Импровизира с оглед на солово/ансамблово музициране • Акомпанира при изпълнение на вокална творба или танц • Използва характерна за българския фолклор орнаментика при изпълнение на гайда
Компетентности	• Разучава и интерпретира разнообразен репертоар за гайда • Поддържа в изправност музикалния инструмент, с който работи, и се грижи за оптималния му функционален капацитет • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент
Резултат от учене 31.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав

ПРОЕКТ

	музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 31.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 32	**Кавал**
Резултат от учене 32.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на кавала
Знания	• Познава верижното дишане и изпълнението в различните регистри (каба, среден и висок) • Познава устройството и назовава частите на инструмента кавал

ПРОЕКТ

	• Поддържа актуална информация за специалисти по поправка на музикални инструменти в случай на необходимост • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент
Умения	• Настройва кавала • Контролира качеството на точното си интониране и като участник във формацията (камерен ансамбъл или оркестър) или солист и се съобразява с останалите изпълнители • Развива техническите умения за свирене на музикален материал с различна трудност • Изгражда и художествено интерпретира музикална творба или част от нея • Акомпанира при изпълнение на вокална творба или друг инструмент • Използва характерна за българския фолклор орнаментика при изпълнение на кавал
Компетентности	• Разучава и интерпретира разнообразен репертоар за кавал • Поддържа в изправност музикалния инструмент, с който работи, и се грижи за оптималния му функционален капацитет • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент.
Резултат от учене 32.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 32.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на

ПРОЕКТ

	чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 33	**Гъдулка**
Резултат от учене 33.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на гъдулката
Знания	• Назовава частите (елементите, аксесоарите) на гъдулката • Познава видовете гъдулки и стила им на музициране • Познава различните видове пръстовка • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент • Поддържа актуална информация за лютиери в случай на необходимост от поправка на инструмента
Умения	• Настройва гъдулката • Контролира качеството на точното си интониране и като участник във формацията (камерен ансамбъл или оркестър) или солист и се съобразява с останалите изпълнители • Развива техническите умения за свирене на музикален материал с различна трудност • Изгражда и художествено интерпретира музикална творба или част от нея • Акомпанира при изпълнение на вокална творба или друг

ПРОЕКТ

	инструмент • Използва характерна за българския фолклор орнаментика при изпълнение на гъдулка
Компетентности	• Разучава и интерпретира разнообразен репертоар за гъдулка • Поддържа в изправност музикалния инструмент, с който работи, и се грижи за оптималния му функционален капацитет • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент
Резултат от учене 33.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 33.3	**Владее чужд език по професията**
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно,

ПРОЕКТ

	технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 34	**Тамбура**
Резултат от учене 34.1	Прилага инструментално майсторство и професионално овладяване на тамбурата
Знания	• Назовава частите (елементите, аксесоарите) на тамбурата • Познава различните видове тамбури и настройка на струните • Познава и изпълнява разнообразни произведения (или части от тях) • Поддържа актуална информация за майстори в случай на необходимост от поправка на инструмента
Умения	• Настройва тамбурата • Контролира качеството на точното си интониране и като участник във формацията (камерен ансамбъл или оркестър) или солист и се съобразява с останалите изпълнители • Развива техническите умения за свирене на музикален материал с различна трудност • Изгражда и художествено интерпретира музикална творба или част от нея • Акомпанира при изпълнение на вокална творба или друг инструмент • Използва характерна за българския фолклор орнаментика при изпълнение на тамбура
Компетентности	• Разучава и интерпретира разнообразен репертоар за тамбура • Посочва правилата за съхранение и транспорт на музикалния инструмент • Поддържа в изправност музикалния инструмент, с който работи, и се грижи за оптималния му функционален капацитет
Резултат от учене 34.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за

ПРОЕКТ

	единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 34.3	Владее чужд език по професията
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 35	**Класическо пеене**
Резултат от учене 35.1	Прилага вокално майсторство и професионално овладяване на класическо пеене
Знания	• Познава анатомията и физиологията на гласовия апарат • Познава основните механизми на звукообразуване и гласообразуване

ПРОЕКТ

	• Познава певческото дишане • Познава естетическите принципи на произведения от различни стилови епохи • Познава основните вокални термини, щрихи и техники • Разбира съдържанието и смисъла на вокални произведения на чужди езици (италиански, немски, френски, руски и др.) • Познава терминологията в нотния художествен материал
Умения	• Прилага знанията си за устройството и функционирането на гласовия апарат при вокално изпълнение • Използва правилни вокално-технически навици за хигиена и опазване на гласа • Интерпретира художествен материал с техника и емоционална изразителност • Притежава умения да работи в сътрудничество с акомпанятор и диригент • Демонстрира способност да представя убедително произведенията в концертна и конкурсна среда
Компетентности	• Показва компетентност чрез овладяна вокална техника и художествено мислене в своите изпълнения • Разпознава стиловите особености на бароков, класически, романтичен и съвременен вокален репертоар и интерпретира произведения, спазвайки изискванията и традициите на съответния стил • Анализира и разучава самостоятелно вокалните творби и притежава добра музикална памет • Притежава устойчиви навици за поддържане на гласова хигиена и вокално здраве
Резултат от учене 35.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за

ПРОЕКТ

	дигитален предпечат
Резултат от учене 35.3	Владее чужд език по професията за певци
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и фонетика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 36	**Народно пеене**
Резултат от учене 36.1	Прилага вокално майсторство и професионално овладяване на народно пеене
Знания	• Познава българския фолклор (народни инструменти, песни и танци) • Познава физиологията и устройството на гласовия апарат и различните видове гласови техники • Познава изпълнителското майсторство на изтъкнати представители на народно-песенното творчество • Разпознава отделните стилове в музикално-фолклорните диалекти • Различава вокалните форми и структури
Умения	• Прилага умения за точно интониране и разчитане на нотен текст на „прима виста“

ПРОЕКТ

	• Издирва и дешифрира фолклорни образци • Прилага на практика певчески техники, свързани с интерпретиране на българския песенен фолклор • Владее широк репертоар от традиционния и съвременен български фолклор, като творчески го пресъздава • Анализира и интерпретира различните стилове и музикални форми на народната песен • Демонстрира артистични умения по време на изпълнение • Различава образци от традиционния и съвременен български фолклор
Компетентности	• Способен е да контролира качеството на собственото си интониране и звуково майсторство в своята солова и ансамблова практика • Изработва в детайли творчески и въздействащо репертоара си • Разучава самостоятелно нов музикален репертоар • Изпълнява народни песни с акомпанимент • Следва указанията на диригент/художествен ръководител при ансамблово/хорово изпълнение • Открива и записва автентични фолклорни образци
Резултат от учене 36.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 36.3	Владее чужд език по професията за певци
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики

ПРОЕКТ

Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и фонетика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 37	**Поп и джаз пеене**
Резултат и учене 37.1	Прилага вокално майсторство и професионално овладяване на поп и джаз пеене
Знания	• Познава историческото развитие на вокалното изкуство и функционирането му през различните епохи и стилове • Разпознава анатомичните и физиологични особености на вокалния апарат и неговите функции в процеса на звукоизвличане • Познава принципите на правилна вокална техника, хигиена и поддържане на гласа като музикален инструмент • Осъзнава значението на правилната вокална постановка – дишане и звукоизвличане за здравословната и дългосрочна работа с гласа • Идентифицира и разграничава основните музикални стилове, епохи и жанрове, в които се развива вокалното изкуство (поп, джаз, блус, мюзикъл и др.) • Познава водещи вокални изпълнители, композитори и педагози, както и техните произведения • Осмисля взаимовръзките между физическото усилие – управление на тялото по време на вокалното изпълнение и вокалния резултат (ергономия, баланс, разпределение на

ПРОЕКТ

	усилието и т. н.) • Познава основните характеристики на текста в песента – фраза, динамика, артикулация, дишане, интонация, дикция, стилова изразност
Умения	• Прилага знанията си за постигане на музикално-естетически резултати и развиване на вокална опора • Прилага особеностите на вокалния текст – темпо, ритъм, динамика, дишане, фраза, артикулация и интонация • Използва правилна постановка – стойка на тялото, дихателна опора, координация между дишане и звукоизвличане • Разучава самостоятелно нов вокален репертоар, прилагайки знания от свързани музикалнотеоретични дисциплини – теория на музикалните елементи, история на музиката, хармония, солфеж, ансамблово музициране и други • Използва различни начини на работа върху вокални и технически трудности – вокални упражнения, бавно разучаване на мелодия и хармония, секционно разучаване, проблемни пасажи • Реализира музикален изказ чрез балансирана динамика, ясно изградена фраза и форма • Осъществява осъзнат процес на учене, самоподготовка и надграждане на вокални умения
Компетентности	• Анализира съдържанието на произведенията и изгражда собствена вокална интерпретация, съобразена със стила и жанра • Интерпретира вокални произведения от различни стилове и епохи, съобразно техните художествени и вокални особености • Представя сценично вокални произведения с увереност, стабилна техника и интерпретационна зрялост • Демонстрира разбиране за връзката между техническите и художествените елементи на вокалното изпълнение • Възпроизвежда мелодията интонационно точно и убедително, използвайки правилна артикулация, дихателна и звукова опора • Изразява индивидуалната си музикална идея чрез стилово издържано и артистично вокално изпълнение • Разграничава и осмисля професионални направления и възможности за развитие в областта на вокалното изкуство • Адаптира се към съвременните тенденции в музикалното и

ПРОЕКТ

	вокално образование и използване на нови технологии – музикален софтуер, микрофонна техника, дигитални ресурси
Резултат от учене 37.2	Прилага дигитални технологии в музиката
Знания	• Назовава различни начини за въвеждане на нотен текст (с инструментите на софтуера, чрез употребата на компютърна клавиатура или дигитален музикален инструмент), както за единични инструменти, така и за различни по състав музикални ансамбли
Умения	• Въвежда нотен текст, работи с различни файлови формати – графични (png, jpeg и други), аудио (mp3, MIDI и други), импортира/експортира файлове • Прилага различни дигитални ефекти
Компетентности	• Демонстрира въвеждане на нотен текст по различни начини, както и чрез импортиране/експортиране на файлове и други • Подготвя цялостни нотни текстове (партитури и щимове) за дигитален предпечат
Резултат от учене 37.3	Владее чужд език по професията за певци
Знания	• Разграничава основна и професионална терминология на чужд език, свързана със спецификата на професията
Умения	• Осъществява комуникация на чужд език по време на групови музикални практики
Компетентности	• Разбира, анализира и възпроизвежда музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и фонетика
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Притежава музикалнотеоретични знания, свързани с изпитния материал • Анализира музикални произведения, включващи чуждоезикова лексика и специфична професионална терминология Част по практика на професията: • Представя с висока степен на интерпретационна зрялост изпитния материал – ритмически и интонационно точно, технически стабилно, артистично и стилово издържано • Борави с чуждоезикова лексика и фонетика в цялостния процес на музицирането
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит

ПРОЕКТ

	Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Музикално изкуство“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	неприложимо

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер.

5.1.1. Учебен кабинет

Учебният кабинет би трябвало да разполага с работно място за преподавателя, работно място за всеки обучаван, учебна дъска с петолиния, аудио- и видеотехника, интернет връзка, компютър и/или интерактивен дисплей, специализиран лицензиран софтуер, мултимедия с екран, аудио и видеоматериали, дидактически пособия и др.

5.1.2. Компютърен кабинет

Компютърният кабинет би трябвало да е оборудван с обособени работни места с необходимите компютри с инсталиран специализиран лицензиран софтуер за всеки обучаван и/или интерактивен дисплей за преподавателя.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер.

5.2.1. Кабинети за индивидуално обучение

Кабинетите за индивидуално обучение би трябвало да са оборудвани с пиано и необходимия инструментариум и/или озвучителна техника, пултове, столове, маса и шкаф за нотни материали и/или съхраняване на инструменти и др.

5.2.2. Репетиционни зали

Репетиционната зала за репетиция на оркестър или камерен състав е оборудвана с пиано, диригентски пулт, пултове и столове за изпълнителите, шкафове за нотни материали и др.

5.2.3. Концертна зала

В концертната зала се провеждат концерти пред публика – солови и ансамблови изяви на обучаваните. В случай, че обучаващата институция не разполага със собствена концертна зала, може да ползва подходящи зали на други културни институти. Концертната зала трябва да разполага със сцена, места за слушатели, помещения за разпяване и други помощни помещения. Оборудването за сцена включва: роял/и, пултове, столове, стол за роял, столче за контрабас, както и художествено осветление,

ПРОЕКТ

озвучителна техника, мултимедия и др.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Теория на изкуствата“ и професионално направление „Музикално и танцово изкуство“ от областта на висше образование „Изкуства“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет от професионалната подготовка, може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация "учител", ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ